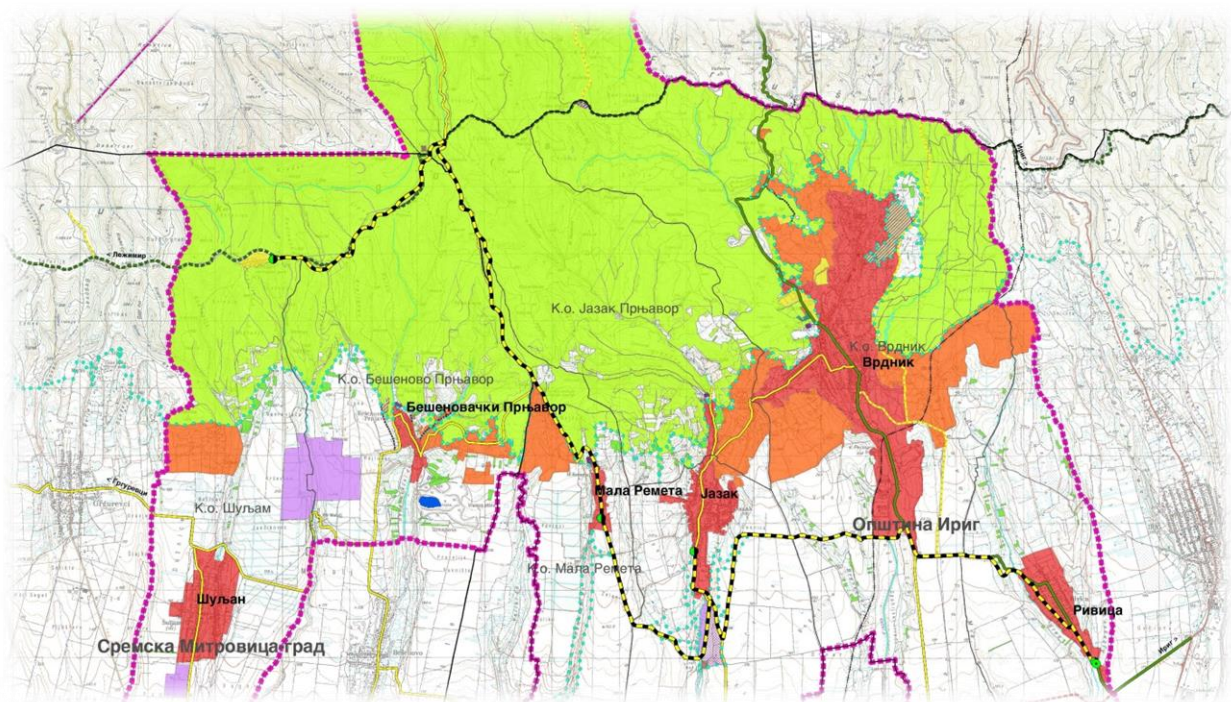

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДИСТРИБУТИВНОГ
ГАСОВОДА РИВИЦА-ЈАЗАК-„ЛЕТЕНКА“
СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДИСТРИБУТИВНОГ
ГАСОВОДА РИВИЦА-ЈАЗАК-„ЛЕТЕНКА“
СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

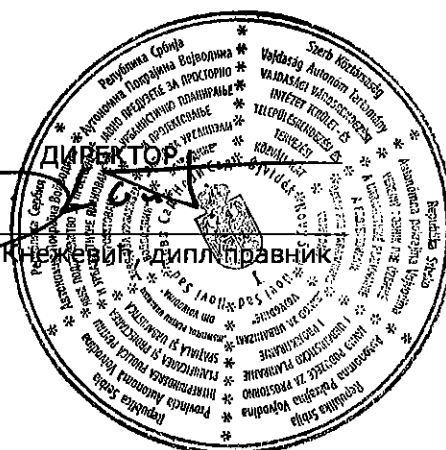
Е - 2651-1

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

Тања Топо

Тања Топо, магст.инж.зашт.жив.сред.

Предраг Кривошевић, дипл.правник

Нови Сад, 2018. године

СТРУЧНИ ТИМ:

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:

Тања Топо, маг.дипл.инж.зашт.жив.сред.
др Тамара Зеленовић Васиљевић

ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:

мр Драгана Дунчић, дипл.пр.планер

Посебна намена простора
и термоенергетска инфраструктура:

Милан Жижић, дипл.инж.маш.

Грађевинско земљиште, мрежа насеља
и заштита културних добара:

Оливера Сенковић, дипл.инж.арх.

Становништво и привреда:

Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.екон.

Пољопривреда
и пољопривредно земљиште:

Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.

Заштита природе, шуме
и шумско земљиште:

Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.

Саобраћајна инфраструктура:

Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.

Водно земљиште и
водопривредна инфраструктура:

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Електроенергетска и
електронска комуникациона
инфраструктура:

Зорица Санадер, дипл.инж.елек.

Заштита животне средине:

Тања Топо, маг.инж.зашт.жив.сред.

Природни услови и
Заштита од елементарних непогода:

Марина Митровић, мастер проф.геогр.

Заштита од интереса
за одбрану земље:

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.

Правна регулатива:

Теодора Томин Рутар, дипл.правник

Геодетско документациона и
аналитичко информациона
основа:

Далибор Јурица, мастер дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Дејан Илић, грађ.техничар
Ђорђе Кљајић, геод.техн.
Драгана Митић, админ.технички секретар
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	3
1.1.1. Правни основ.....	3
1.1.2. Плански основ и друга стратешка документација	3
2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	5
2.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	5
2.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
3. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	7
4. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	7
4.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	7
4.2. ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	11
4.3. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	12
4.3.1. Пољопривредно земљиште	12
4.3.2. Шуме и шумско земљиште	12
4.3.3. Водно земљиште	13
4.3.4. Грађевинско земљиште	13
4.3.5. Мреже и објекти инфраструктуре	13
4.3.6. Заштићена природна и културна добра.....	15
5. НАМЕНА ПРОСТОРА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	17
6. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	19
7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА) 21	
8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	21
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	24
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	24
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	25
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА. 26	
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	27
1. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	27
2. ПРИРОДА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	31
3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	32
3.1. ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКЕ МЕРЕ.....	33
3.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	34
3.2.1. Мере заштите ваздуха	34
3.2.2. Мере заштите вода	35
3.2.3. Мере заштите земљишта	35
3.2.4. Мере заштите природних добара	37
3.2.5. Мере заштите од буке и вибрација	38
3.2.6. Мере приликом изградње и експлоатације инфраструктуре	38

3.2.7. Мере заштите живота и здравља људи	39
3.2.8. Мере заштите од ванредних ситуација.....	39
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	43
V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	45
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	45
2. ИНДИКАТОРИ И УСЛОВИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	45
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	48
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	50
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	50
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	50
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	51
VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	52
VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	52
IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	53

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДИСТРИБУТИВНОГ ГАСОВОДА РИВИЦА-ЈАЗАК-„ЛЕТЕНКА“ СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ – „Потенцијално деградациони пунктови животне средине са мерама заштите“

Списак табела и слика

Табеле

Табела 1. Укупан број становника и домаћинстава.....	11
Табела 2. Преглед органа, организација, институција и предузећа од којих су у поступку израде Просторног плана тражени услови и подаци.....	22
Табела 3. Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана	25
Табела 4. Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја	26
Табела 5. Компатибилност циљева Просторног плана и Стратешке процене (наведених у поглављу II, тачка 2. <i>Посебни циљеви стратешке процене</i>)	27
Табела 6. Скала за процену вероватноће утицаја	31
Табела 7. Критеријуми за оцењивање величине утицаја	31
Табела 8. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја.....	31
Табела 9. Скала за процену сложености/реверзибилности утицаја	31
Табела 10. Скала за процену временске димензије утицаја.....	31
Табела 11. Карактеристике утицаја у фази изградње	32
Табела 12. Карактеристике могућих утицаја у фази експлоатације у ванредним удесним ситуацијама (истицање гаса, пожар, експлозија)	32
Табела 13. MPC - вредности R1, R2 и r.....	41

Слике

Слика 1. MPC предњи изглед-капацитет станице > 160 м ³ /h.....	40
Слика 2. MPC основа-капацитет станице > 160 м ³ /h	41

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије”, број 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планског документа.

На основу *Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка” са елементима детаљне регулације* („Службени лист АПВ”, број 12/2018), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка” са елементима детаљне регулације (у даљем тексту: Просторни план). Такође, на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка” са елементима детаљне регулације на животну средину („Службени лист АПВ”, бр. 12/2018), истовремено са израдом Просторног плана, приступило се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка” са елементима детаљне регулације на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Обрађивач Стратешке процене је ЈП „Завод за урбанизам Војводине” Нови Сад, Железничка 6/III.

Стратешком проценом су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у Просторни план, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке да се израђује стратешка процена утицаја предметног Просторног плана на животну средину.

У складу са законским одредбама и праксом, Извештај о стратешкој процени структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу – дефинисање матричног оквира процене);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења планског документа);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења планског документа, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Разлози за вршење Стратешке процене су сагледавање, процена и утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину простора у обухвату Просторног плана, као и дефинисање мера које је потребно предузети како би се евентуални значајни утицаји на животну средину спречили, отклонили или смањили на минимум.

Стратешком проценом се оцењују односно утврђују потенцијални негативни утицаји на животну средину и дефинишу мере за спречавање или смањење штетних утицаја планских решења. Резултати стратешке процене утицаја доприносе евентуалном редефинисању фазних планских концепција и решења и одговарајућем доношењу одлука у планском процесу – оптималних са становишта заштите животне средине, применом мера заштите животне средине у току спровођења Просторног плана.

Сама израда Просторног плана базирана је на методолошком приступу и обрасцима који се користе за планирање линијских инфраструктурних система, а који се заснивају на принципима одрживог развоја. За изналагање оптималних планских решења коришћена је релевантна информациона, студијска и техничка документација, добијени услови од надлежних органа и организација у чијој је надлежности њихово издавање, актуелна планска и друга документација која се односи на подручје обухвата Просторног плана.

Значај стратешке процене утицаја на животну средину се огледа у томе што:

- обрађује питања и утицаје ширег значаја, који се не могу сагледати у оквиру појединачних пројеката;
- омогућава проверу погодности различитих варијанти развојних концепата;
- се изузимају ограничења која су присутна при процени утицаја одређеног пројекта на животну средину (локацијски услови, техничко – технолошка решења, економска оправданост пројекта - процењени период повраћаја инвестиција, анализа трошкова и добити само са економског становишта и др.);
- анализа утицаја конкретних пројеката, обухвата и претходну идентификацију проблема и утицаја који могу имати кумулативни ефекат итд.

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

1.1.1. Правни основ

Правни основ за израду предметног Просторног плана дефинисан је чланом 21. Закона о планирању и изградњи, чиме је утврђено да се просторни план подручја посебне намене доноси за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења и коришћења и заштите простора.

Правни основ за израду Стратешке процене произилази из Закона о планирању и изградњи, Закона о заштити животне средине и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Основни разлог за израду стратешке процене је евалуација утицаја планских решења на самом подручју обухвата Просторног плана, као и могући утицаји ван планског подручја.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), је прописано обављање стратешке процене за просторне планове и дефинисани су критеријуми за утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину планских решења. Критеријуми су засновани на карактеристикама планског документа и карактеристикама утицаја.

1.1.2. Плански основ и друга стратешка документација

Услови и смернице од значаја за израду Просторног плана, садржани су у планским документима вишег реда: Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, бр. 88/10) и Регионалном просторном плану Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године

Просторни план Републике Србије је основни плански документ просторног планирања и развоја, који има стратешко-развојну и општу регулаторну функцију.

Стратешки приоритети у енергетици Републике Србије у сектору гасне привреде су: завршетак изградње ПСГ Б. Двор; започињање градње новог складишта природног гаса (Итебеј или Острове) и других потенцијалних складишта (Мокрин, Тилва, Међа и др); градња гасовода „Јужни ток“; **гасификација градова Републике Србије (сталан приоритет у планском периоду)** и повезивање са гасоводним системима суседних држава.

Оперативни циљеви су:

- континуитет технолошке модернизације и ревитализације постојећих енергетских инфраструктурних система;
- изградња разводне/дистрибутивне мреже природног гаса у Војводини, централној, западној, источној и јужној Србији (индивидуални потрошачи) ради целовитости простора.

Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине

Развој **енергетике** подразумева: ревитализацију, реконструкцију и модернизацију постојећих енергетских објеката у циљу сигурности, поузданости, смањења губитака, смањења негативних утицаја на животну средину; повећање удела коришћења расположивих потенцијала, рационализацију коришћења енергије и енергената на свим нивоима; повећање енергетске ефикасности (производња, пренос, дистрибуција, потрошња); изградњу нових енергетских објеката, нарочито неконвенционалних извора енергије, у циљу достизања потребног удела коришћења обновљиве енергије у укупној финалној производњи и потрошњи; изградњу преносних објеката за повезивање са суседним конзумима и нових енергетских објеката у складу са растућим потребама; и обезбеђење поузданог и квалитетног снабдевања енергијом и енергентима.

Осим Просторног плана Републике Србије и Регионалног просторног плана АП Војводине, други плански и стратешки документи од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене Фрушке горе до 2022. године („Службени лист АПВ“, број 16/04);
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Просторни план подручја посебне намене система за наводњавање Срема („Службени лист АПВ“, број 57/17);
- Просторни план подручја посебне намене система за водоснабдевање Срема („Службени лист АПВ“, број 57/17);
- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (ПАНЕВРОПСКИ КОРИДОР VII) („Службени гласник Републике Србије“, број 14/15);
- План детаљне регулације локалитета „Летенка“ на Фрушкој гори („Службени лист Града Сремска Митровица“, бр. 7/2018 од 29.6.2018).

Такође, имајући у виду да подручје обухваћено границом Просторног плана, обухвата делове територије општине Ириг, Града Сремска Митровица и општине Беочин, у наставку је дат преглед важећих просторних планова ових локалних самоуправа и урбанистичког плана за насеље Јазак:

- Просторни план општине Ириг („Службени лист општина Срема“, број 13/14);
- Просторни план територије Града Сремска Митровица до 2028 („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 8/15);
- Просторни план општине Беочин („Службени лист општине Беочин“, број 13/12);
- План генералне регулације насеља Јазак („Службени лист општина Срема“ број 11/16).

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Садржина Просторног плана дефинисана је Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Просторни план се састоји од текстуалног и графичког дела. У наставку је дат преглед поглавља, која Просторни план структурално садржи, као и преглед графичких прилога на којима су приказана планска решења:

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

Увод

I Полазне основе

- Обухват и опис границе подручја Просторног плана са границама заштитног појаса
- Обавезе, услови и смернице из Просторног плана Републике Србије и других развојних докумената
- Оцена постојећег стања
- Економска, друштвена и еколошка оправданост изградње система у случају када се израђује претходна студија оправданости

II Принципи, циљеви и концепција планирања, изградње и функционисања дистрибутивног гасовода

- Принципи планирања, изградње и функционисања дистрибутивног гасовода
- Општи и оперативни циљеви
- Регионални значај система и функционалне везе са окружењем
- Концепција планских решења

III Планска решења развоја подручја посебне намене са утицајем посебне намене на развој појединих области

- Планска решења подручја посебне намене
- Утицај на природу, животну средину и непокретна културна добра и мере заштите
- Утицај на функционисање насеља
- Однос према другим техничким системима
- Употреба земљишта

IV Правила уређења и правила грађења

- Правила уређења и организације земљишта
- Правила грађења

V Имплементација

- Институционални оквир имплементације и учесници у имплементацији
- Смернице за спровођење Просторног плана
- Приоритетна планска решења и пројекти
- Мере и инструменти за имплементацију

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

1. Прегледна карта (лист 1)	P - 1:25000
2. Посебна намена простора (лист 2.1-2.5)	P - 1:5000
3. Карта спровођења (лист 3.1-3.5)	P - 1:5000
4. Детаљна регулација надземних објеката - лист 4.1 Мерна станица „Ривица“ КО Ривица	P - 1:1000
5. Детаљна регулација надземних објеката - лист 4.2 Мерно регулациона станица „Јазак“ КО Јазак Село	P - 1:1000
6. Детаљна регулација надземних објеката - лист 4.3 Мерно регулациона станица „Мала Ремета“ КО Мала Ремета	P - 1:1000
7. Детаљна регулација надземних објеката - лист 4.4 Мерно регулациона станица „Летенка“ КО Шуљам	P - 1:1000

Детаљнији преглед планских решења и њихова анализа у смислу утицаја на животну средину наведени су и разматрани у овом Извештају, у оквиру поглавља **III Процена могућих утицаја Просторног плана на животну средину са описом мера за смањење негативних утицаја на животну средину.**

2.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

На основу стратешких приоритета датих плановима вишег реда, у области енергетске инфраструктуре, као и у Стратегији развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године, као примарни циљеви истичу се: обезбеђење гасоводне инфраструктуре у свим деловима Србије, јачање привредне конкурентности и територијалне кохезије, као и унапређење квалитета животне средине у насељима са повећањем коришћења гаса као основног енергента.

Општи циљеви планирања, коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“ су:

- Обезбеђење неопходних услова за изградњу дистрибутивног гасовода, којим ће се општина Ириг интегрисати у гасоводни систем Републике Србије, редовним, стабилним, безбедним и еколошки оправданим снабдевањем природним гасом потрошача у западном делу општине Ириг и снабдевање природним гасом туристичког локалитета „Летенка“;
- Одржив просторни развој енергетске инфраструктуре - коришћењем еколошки прихватљивих извора енергије, посебно ресурса природног гаса, уз постизање економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости;
- Смањење штетног утицаја на животну средину - сагледавањем квалитета животне средине, њеним унапређењем и очувањем безбедности квалитета, применом мера заштите и превенцијом од негативних утицаја и ризика за животну средину у зони коридора гасовода;
- Заштита природних ресурса, природног и културног наслеђа - адекватном заштитом и одрживим коришћењем природних ресурса, у погледу очувања постојећих екосистема, атрактивности подручја ширег коридора, спречавањем нарушавања туристичко-рекреационе вредности и повећањем естетске вредности, презентацијом и јачањем локалног и регионалног идентитета и др.

Посебни односно оперативни циљеви планирања, коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“ су:

- резервисање простора за реализацију дистрибутивног гасовода и објеката који чине његов саставни и функционални део,
- установљавање зона заштите и спровођење режима зона заштите гасовода, са циљем спречавања негативних утицаја на окружење и могућих последица акцидената на систему,
- одржавање функционалности и омогућавање планског развоја свих инфраструктурних система који су у непосредном контакту са објектима система гасовода,
- максимално очување и мониторинг утицаја на биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридору гасовода и његовом непосредном окружењу,
- смањење негативних утицаја и ризика у насељима на подручју коридора и његовом непосредном окружењу,
- редовно, сигурније и економичније снабдевање енергентима (природни гас) привреде и становништва, као и успостављање нових квалитетнијих услова рада и пословања у привреди који ће подстицајно деловати на развој и допринети јачању привредне конкурентности општине Ириг.

3. ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје обухвата Просторног плана и посебне намене чини инфраструктурни коридор 200 m лево и десно у односу на осовину дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“, са припадајућим објектима гасне инфраструктуре, као и прикључцима на мрежу јавне инфраструктуре (путне, електроенергетске, ЕК). Ово подручје је предмет обухвата и детаљне разраде овог Просторног плана.

Подручје обухваћено границом Просторног плана, обухвата делове катастарске општине у следећим јединицама локалне самоуправе:

- Општина Беочин: КО Беочин;
- Општина Ириг: КО Ривица, КО Врдник, КО Јазак Село, КО Мала Ремета и КО Јазак Прњавор;
- Град Сремска Митровица: КО Бешеново Прњавор и КО Шуљам.

Укупна површина обухвата Просторног плана износи 941 ha (подаци о површинама катастарских општина преузети од Републичког геодетског завода-портал НИГП).

4. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Географски положај

Подручје обухваћено Просторним планом се налази у југозападном делу АП Војводине односно у северном делу Сремске области, на подручју Фрушке горе.

У геосаобраћајном смислу обухваћено подручје има релативно повољан положај у ширем окружењу, који представља изразиту вредност и потенцијал развоја.

Рељеф, геолошке и геоморфолошке карактеристике

У погледу рељефа и геолошког састава, на посматраном подручју су издвојене три морфолошке целине: Фрушка гора, Сремска лесна тераса и Сремска лесна зараван.

Фрушка гора представља јединствен природни феномен због чињенице да је на овако ниској острвској планини забележен историјат формирања самог масива од постанка земљине коре до данас. Рељеф Фрушке горе одликује се низом елемената тектонског и егзогеног порекла, док њена основна маса има облик великог хорста. Најраспрострањеније су седиментне стене, затим метаморфне, док су најмање заступљене магматске стене.

Највећи део планиране трасе дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“ се налази на делу *Сремске лесне терасе*, која је састављена од сувоземног, барског и преталоженог леса.

Сремска лесна зараван формирана је у хетерогеној седиментној серији у којој се наслаге еолског леса смењују са фосилним педолошким хоризонтима, падинским седиментима, флувијалним шљунковима и песковима. Лесна зараван састављена је од лесних наслага, при чему је лес различите дебљине (од 1 m до 7 m) стваран у квартару, највише у плеистоцену, а делом и у холоцену. Лес је еолска творевина, настао је навејавањем fine ситне прашине коју су преносили ветрови из свих праваца.

Како је Фрушка гора својим висинама пружала отпор ветровима, лес се таложио око планинске масе.

У морфологији лесне заравни издвајају се предолице (лесне вртаче), долови, сурдуци, вододерине. У погледу гранулометријског састава, и лес и смеђе зоне се састоје од песка, прашине и глине. Међутим, лес садржи много више прашине (57-75%) него смеђа зона (37-45%), док је проценат глине у смеђим слојевима далеко већи. На површини лесне заравни налази се земљиште типа чернозем, дебљине до 80 см.

Геомеханичке карактеристике

Геомеханичке карактеристике подручја инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“, пружају податке о стабилности и постојаности терена, а обухватају геолошки састав, хидрогеолошка својства, техничке карактеристике стенске масе, као и сеизмизам.

Лесоидне глине и барски лес су седименти лесних тераса. Дебљина лесоидног материјала на лесним терасама се креће од 2 m до 6 m. У минеролошком погледу састав терасног леса је исти као и типског, само што је јаче алкализован због блиске подземне воде. Одликује се одсуством јасно изражене слојевитости, високим степеном порозности, али и порам малог промера, те се ове стене одликују смањеном водопропустљивошћу. Заједно са глином која је водонепропусна али водоносна стена, чини да је носивост ових терена релативно задовољавајућа у погледу градње.

Лесне наслаге покривају површину лесне заравни. Лес је специфична прашинаста творевина еолског порекла, са доста уједначеним гранулометријским саставом. Спада у полувезане седименте са просечном дебљином 2-10 m. Лако се одроњава у вертикалном правцу и прави стенске отсеке. Услед велике порозности и пропустљивости леса, на лесним заравнима се осећа одсуство површинске акумулације вода, услови водоснабдевања су доста неповољни, као и квалитет подземних вода. Носивост сувог леса неопштећене структуре је велика и креће се између 1,5-2 kg/cm². Међутим, са повећањем влажности носивост се смањује, а могућност клизања тла повећава.

На основу анализе може се закључити да подручје инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода, има релативно повољну геомеханичку структуру, без изразитијих просторних ограничења.

Педолошке карактеристике

Инфраструктурни коридор дистрибутивног гасовода Ривица – Јазак – „Летенка“ простире дуж јужне падине Фрушке горе, углавном од истока ка западу, осцилујући и на југ и на север, а завршава се на планинском хрбату. Овакво простирање, на великој површини и у различитим висинским зонама условило је веома хетероген педолошки састав земљишта. Заступљено је неколико врста чернозема, карбонатни, бескарбонатни и заруђени, потом гајњача и гајњача лесовирана, затим у коритима планинских бујичних потока кроз које пролази траса гасовода срећемо делувијално-алувијалне наносе, а на гребену Фрушке Горе превладава скелетно земљиште.

Чернозем карбонатни (на лесном платоу) представља творевину насталу у сувом и топлим бореалу, у степско континенталној клими и њој својственој вегетацији. Боја овога чернозема је изразито мрко-смеђа, по чему се (на дневној светлости) разликује од других чернозема. Структура је изразито ситно грудвичаста и мрвичаста. Механички састав је нешто лакши, али знатно зависи од геолошко - минеролошких особина супстрата на коме се развило. Основна хемијска особина ових, типичних чернозема је висока карбонатност, а рН вредност је редовно алкална.

Черноземи карбонатни на лесном платоу спадају у дубоке педолошке творевине, претежно иловаче добре пропустљивости и порозности. Ово је земљиште највеће производне вредности и даје уједначене приносе.

Чернозем карбонатни и бескарбонатни на лесној тераси није тако типичан као претходни, пре свега због своје изложености испирању, јер је настао, развио се и одржао у условима атмосферског влажења. Доста је сличан претходном типу, али је тамније боје (изразитије мрко-црне), тежег механичког састава (иловача или тежа иловача), а са смањењем удела карбоната, механички састав је још тежи (често глиновит), а производне вредности умањене у односу на претходни тип и ако још увек добре.

Чернозем заруђени је нешто скромнијих потенцијала, али још увек производно вредан. Гајњаче су типична земљишта предодређена за воћарску или виноградарску производњу.

Делувијално-алувијална земљишта су углавном хетерогеног састава, у зависности од карактера вода које их плаве, односно што је више изражен бујични карактер, то су наплавине различитије. Ова земљишта знају бити врло плодна, нарочито у повртарској производњи, али у овом конкретном случају формирана су углавном у стрмим вододеринама, што значајно лимитира њихов производни потенцијал.

Скелетна земљишта имају танак хумусни слој, па су покривена шумским покривачем, што је овде случај, или уопште немају хумусни слој па представљају голет.

Претходно наведено указује да су производни потенцијали земљишта дуж трасе предметног гасовода врло хетерогени, што је у складу са разноврсношћу педолошког састава земљишта на коме се простире. Постојеће стање данас је такво, да се подручје и иначе не одликује високо интензивном пољопривредном производњом, па полагање гасовода неће представљати фактор од већег негативног утицаја. Притом се у пуној мери мора испоштовати правило да се земљиште ископава слојевито и на исти начин и враћа, чиме се утицај земљаних радова на педолошку структуру своди на минимум.

Климатске карактеристике

Према подацима са главне метеоролошке станице у Сремској Митровици за временски период од 1981-2010. године, на основу анализираних климатских услова (температуре ваздуха, осунчања, облачности, падавина, влажности ваздуха и ветра), може се закључити да на подручју обухвата Просторног плана влада умерено-континентална клима са извесним специфичностима. Фрушка гора у великој мери утиче на трансформацију ваздушних маса које на њу наилазе.

Просечна вредност средње годишње температуре ваздуха на датом простору износи 11,3°C, док средња годишња максимална температура износи 17°C, а средња годишња минимална температура 6,2°C. Најхладнији месец за посматрани временски период је јануар са средњом месечном температуром од 0,1°C, док је најтоплији месец јули са средњом месечном температуром ваздуха од 21,5°C. Просечна температура ваздуха у зимском периоду износи 1°C, док у летњем периоду износи 20,9°C.

Релативна влажност ваздуха на посматраном простору варира од 68% до 88%. Средња годишња релативна влажност ваздуха износи 76%. Средња годишња осунчаност износи 2081 часова, број ведрих дана у посматраном временском периоду износи 73, док је број облачних дана 97.

Средња годишња сума падавина која се излучи на посматраном простору износи 614,2 mm. Најнижа средња месечна количина падавина забележена је у фебруару 29,2 mm, а највиша у јуну са просеком од 84,4 mm. Просечан број дана са снегом годишње износи 26 дана, са максималним просеком у јануару када број дана под снегом износи 7 дана.

На овом подручју заступљени су ветрови из различитих праваца: источног (односно југоисточног) тј. кошавског ветра са чеистином од 128‰ са једне стране и западног (односно северозападног) ветра са друге стране. Највећа средња брзина северозападног ветра износи 2,9 m/s.

Сеизмолошке карактеристике

Према подацима Републичког сеизмолошког завода, на карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, у обухвату Просторног плана утврђени су VII односно VII-VIII степен сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У већем делу обухвата Просторног плана утврђен је земљотрес јачине VII степени. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације. У смислу интензитета и очекиваних последица сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“. При пројектовању и утврђивању врсте материјала за изградњу или реконструкцију објеката, обавезно је уважити могуће ефекте за наведене степене сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали, како би се максимално предупредиле могуће деформације објеката под сеизмичким дејством.

Хидрографске и хидролошке карактеристике

Подручје које обухвата Просторни план припада хидрографској мрежи Срема, а генерално припада сливу реке Дунав. Хидрографска мрежа Срема и режим течења воде у њој, временом су потпадали под све веће антропогене утицаје па су данас знатно измењени у односу на некадашње природно стање.

У подручју ширег посматрања посебне намене, осим дела тока реке Дунав, налазе се и бројни канали (каналисани природни водотоци) и потоци, са својим притокама (суводолине, јаруге и вододерине), северне и јужне падине Фрушке горе. Потоци северне падине, чији је реципијент река Дунав, су Шакотинац, Козарски, Часорски и Думбовачки. Канали и потоци јужне падине, чији је реципијент река Сава су: Шуљамачки поток (улива се у канал Чикас на km 10+155) са потоцима Мутаљ и Грабовац; канал Чикас са потоцима Рашово, Мачевачки и Бунарина; Стејановачки канал (улива се у Чикас на km 7+308) са каналом Стејановачки бр. 4 и потоком Водено; канал Ровача (улива се у Стејановачки канал на km 5+733) са потоцима Думбово и Црни; канал Кудош са потоцима Мартиново, Угоре, Добра вода и Рекећаш; и канал Борковац (улив у канал Јеленци на km 2+768, чији је реципијент Кудош) са каналима Борковац 1 и Борковац 1-1 и потоком Јазавац.

У обухвату Просторног плана се налазе и две акумулације, акумулација „Кудош“ на km 19+026 канала Кудош и акумулација „Борковац“ на km 5+050 канала Борковац.

Подземне воде

Подручје које обухвата Просторни план припада ширем подручју Срема. Анализа кретања подземних вода односи се на шире подручје којем простор у хидрографској мрежи припада.

Генерални смерови кретања подземних вода на анализираном подручју су усмерени ка нижим морфолошким јединицама. У оквиру издани у алувијалним наслагама поред Саве, генерални смер кретања подземних вода је према југу, односно току Саве. Нивои подземних вода налазе се на апсолутној коти 80 mАНВ (у зони Западног Срема), односно на коти око 74 mАНВ (у зони Источног Срема). Осцилације нивоа у приобалном појасу износе и до 4 m, а идући ка залеђу износе око 2 m. Прихрањивање издани се врши на рачун инфилтрације вода из реке Саве при високим водостајима, из каналске мреже (подручје Јужног Срема), као и падавина. Утврђен је и дотицај одређених количина подземних вода из изданских средина „варошке терасе“. Истицање изданских вода се врши директно у корито Саве, при ниским водостајима, затим преко слабопропусног повлатног комплекса у бројне системе дренажних канала.

У оквиру прве субартеске издани речно-језерских тераса (до дубине од око 50 m) генерални смер кретања подземних вода је према југоистоку у Источном Срему, са апсолутним котама у распону 86-74 mАНВ, док је у Западном Срему смер најчешће према југу, ка току Саве, са апсолутним котама нивоа 88-81 mАНВ. Пијезометрија се последњих година стално мења због интензивне експлоатације, која представља основни параметар у домену истицања, односно пражњења издани. Прихрањивање ове издани врши се на рачун инфилтрације вода из контактних делова са водопрпусним срединама, на обронцима Фрушке горе и лесних платоа, као и локално, инфилтрацијом из плићих водоносних средина, затим повлатног алевритског комплекса у коме доминира „прва издан“ у оквиру делувијално-пролувијалних, лесоидних и лесоидно-глиновитих наслага.

4.2. ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Становништво и насеља

Анализа демографског развоја у обухвату Просторног плана извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991-2011. године. Посматрано подручје чине четири насеља општине Ириг, у којима према попису становништва из 2011. године живи 4802 становника у 1870 домаћинстава.

Табела 1. Укупан број становника и домаћинстава

Општина	Насеље	Број становника по методологији пописа 2002. године			Индекс 2011/2002	Укупан број домаћинстава 2011. год
		1991.	2002.	2011.		
Ириг	Врдник	3430	3704	3092	83,5	1258
	Јазак	1137	1100	960	87,3	362
	Мала Ремета	157	151	130	86,1	42
	Ривица	623	657	620	94,4	208
Укупно		5347	5612	4802	85,6	1870

У периоду 1991-2011. године, укупан број становника посматраног подручја смањило се за 10,2% или 545 лица. Између пописа 1991-2002. године дошло је до пораста укупног броја становника. Механичка компонента значајно је утицала на кретање укупног броја становника у последњој декади XX века, тако да је 2002. године забележен пораст укупне популације у већини насеља, док је депопулација забележена у два насеља (Јазак и Мала Ремета). Међутим, у периоду 2002-2011. године у свим насељима забележена је депопулација, што говори да је механичка компонента имала краткотрајан утицај на побољшање виталних карактеристика популације. У периоду 2002-2011. године укупан број становника у обухвату Просторног плана смањен је за 14,4% или 810 лица.

У обухвату Просторног плана налазе се делови четири насеља: Ривица, Врдник, Јазак и Мала Ремета, која припадају општини Ириг.

У погледу функције насеља, насеље Ириг је руралног карактера и има функцију локалне заједнице.

Планирани дистрибутивни гасовод, омогућиће снабдевање гасом потрошача у насељима западног дела општине Ириг и туристичког локалитета Летенка.

Привреда

Уколико се изузме Врдник, структура привреде у насељима у обухвату Просторног плана је неповољна, а пољопривреда је доминирајућа привредна грана. Постоје повољни природни и други услови за ратарство, воћарство и виноградарство. Међутим,

квалитативан допринос пољопривреде у целини је веома низак због непостојања прерађивачких капацитета. У Врднику је туризам носилац развоја, а највећи број активних становника обавља делатност у терцијарном сектору. У контексту туризма, основу будућег развоја посматраног подручја чини богато културно наслеђе, односно фрушкогорски манастири и остала непокретна културна добра са бројним споменицима културе. На простору ширег посматрања налазе се манастири Врдник, Јазак, Мала Ремета, Бешеново и Беочин.

4.3. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

4.3.1. Пољопривредно земљиште

Траса гасовода простире се у правцу исток-запад, уз значајне осцилације ка југу и северу и пролази у највећој мери кроз планинске делове Фрушке горе. Обухват простора ширег посматрања подручја посебне намене Просторног плана је знатно шири и простире се кроз више катастарских општина у правцу север-југ, укључујући и северну и јужну падину Фрушке горе. Стога је рељеф, а самим тим и педолошка слика посматраног подручја врло хетерогена. У северним деловима обухвата, преовлађују алувијуми и черноземи различитог степена деградације, у централним деловима обухвата доминирају лесивирани гајњаче, док се на јужним деловима најчешће сусрећу гајњаче, бескарбонатни черноземи и делувијувилна земљишта. Овакав педолошки састав пружа различите производне могућности. Ипак, најзаступљеније је шумско земљиште, што је свакако последица планинског карактера посматраног подручја. Земљиште које није под шумом, су углавном орнице и у знатној мери воћњаци.

4.3.2. Шуме и шумско земљиште

Подручје које обухвата Просторни план припада делу Северне шумске области која према Закону о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 89/15) обухвата, поред осталог, Сремско и Јужнобачко шумско подручје и Национални парк „Фрушка гора“ (у даљем тексту: Национални парк).

Шуме Националног парка које се у највећој мери налазе у оквиру обухвата Просторног плана, обухватају државне шуме и шуме сопственика на територији Националног парка и шуме у државној својини којима су газдовала бивша правна лица у друштвеној својини. Све шуме унутар граница Националног парка имају превасходно заштитну функцију и сврстане су у три наменске целине у зависности од режима заштите у коме се налазе.

На Фрушкој гори издвајају се четири, условно речено, локалне зоналне заједнице, тј. четири висинске зоне, распоређене првенствено у зависности од надморске висине, а затим од неких других чинилаца, као што су флорногеографски положај, геолошка подлога, окупираност терена и сл. У Националном парку дефинисано је тридесет и шест типова шума, а најзаступљеније су шуме: лужњака, граба и цера; цера и крупнолисног медунца; китњака; букве и китњака, које се појављују на различитим типовима земљишта.

У Националном парку доминирају изданачке састојине, док су високе састојине заступљене у мањем обиму. На незнатној површини се налазе и састојине мешовите по пореклу. Регистрован је велики број врста: сребрна липа, китњак, цер, буква, граб, багрем, црни бор, црни јасен и цер. Липа је у појединим типовима шума потиснула едификаторе, градећи чисте и мешовите састојине изданачког порекла.

Ван Националног парка у обухвату Просторног плана, налазе се мање површине под шумама, које су у државном или приватном власништву.

Траса дистрибутивног гасовода прати трасе јавних и атарских путева, а својим већим делом пролази кроз простор Националног парка.

4.3.3. Водно земљиште

Водно земљиште у обухвату Просторног плана представљено је потоцима, мелиорационим каналима из система за одводњавање, и акумулацијама, а користи се у складу са Законом о водама, према ком је водно земљиште намењено за одржавање и унапређење водног режима у складу са поменутиим законом и актима донетим на основу овог закона.

4.3.4. Грађевинско земљиште

Грађевинско земљиште чине делови грађевинских подручја следећих насеља: Ривица, Врдник, Јазак, Мала Ремета, као и део викенд зоне поред Мале Ремете, радна површина у КО Беочин, на којој се налази репетитор, и део локалитета „Летенка“.

Инфраструктурни коридор гасовода:

- полази из насеља Ривица,
- пролази кроз грађевинска подручје насеља Врдник и Јазак;
- улази у ванграђевинско подручје насеља Јазак, тј. планирану радну зону,
- улази у грађевинско подручје насеља Мала Ремета,
- тангира и пролази кроз викенд зону која се налази североисточно од насеља Мала Ремета,
- пролази кроз простор НП „Фрушка Гора“ поред Партизанског пута,
- пролази кроз комунални комплекс (грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља) у КО Беочин и кроз простор НП „Фрушка Гора“,
- улази у грађевинско подручје туристичког локалитета „Летенка“ до комплекса МРС „Летенка“.

4.3.5. Мреже и објекти инфраструктуре

Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана налазе се следећи капацитети путно-друмског саобраћаја:

1. Државни пут IIБ реда бр.313 (Р-130), Раковац - Змајевац - Врдник - Ириг - Крушедол - Марадик - веза са државним путем 100;

2. Општинска путна мрежа локалне самоуправе Ириг

- ОП бр.1 (Л-1), Врдник (од Р-130) – Јазак - Мала Ремета;
- ОП бр.2 (Л-2), економија Јазак – раскрсница пута Рума – В.Радинци;
- ОП бр.3 (Л-3), Стари Врднички пут;
- ОП бр.5 (Л-5), фабрика ИЛР – поред Павловаца – Рума;
- део Гребенског - Партизанског пута кроз општину;

3. Град Сремска Митровица

- ОП бр.5 (Л-5), Црвени Чот – Бешеново;
- део Гребенског - Партизанског пута кроз општину.

У обухвату Просторног плана егзистирају системи некатегорисаних путева (приступни, атарски путеви), који омогућују правилно функционисање атарског саобраћаја.

Водна инфраструктура

Водни објекти - мелиоративна каналска мрежа

Подручје Срема је подељено на сливна подручја, која у суштини представљају системе за одводњавање. Системи за одводњавање укључују: каналску мрежу, црпне станице и објекте на каналској мрежи, као и акумулације. Основна улога ових објеката је заштита од унутрашњих вода. Подручје Срема је у постојећим условима подељено на сливове које носе имена главних канала, односно водотока који представљају, или су представљали главне реципијенте делова подручја. Сваки од сливова има главни канал у који се као реципијент уливају канали нижег реда. На делу овог подручја за одводњавање налазе се сливови за које је реципијент Сава.

Каналска мрежа за одводњавање на подручју Срема се састоји од природних водотока, главних канала и канала нижег реда. Природни водотоци су на лесној и алувијалној тераси мелиорационог подручја Срем реконструисани као каналска мрежа, тако да својим габаритима могу максимално одговорити захтевима одвођења сувишних вода. Копани канали су различитих димензија, зависно од потребног протикајућег профила и конфигурације терена кроз које су прокопани. Главни канали иду углавном по трасама природних водотока, или као ободни канали прикупљају воду са пресечених фрушкогорских потока.

Водни објекти који су предмет овог Просторног плана су Шуљамачки поток са потоцима Мутаљ и Грабовац, канал Чикас са потоцима Рашово, Мачевачки и Бунарина, Стејановачки канал са каналом Стејановачки бр. 4 и потоком Водено, канал Ровача са потоцима Думбово и Црни, канал Кудош са потоцима Мартиново, Угоре, Добра вода и Рекеђаш, и канал Борковац са каналима Борковац 1 и Борковац 1-1 и потоком Јазавац. У обухвату се налазе и акумулације „Кудош“ и „Борковац“.

Снабдевање водом

Водоснабдевање насеља у обухвату Просторног плана, врши се преко локалних водозахвата у просечним количинама од око 5 l/s, а квалитет захваћених вода углавном задовољава нормативе за воду за пиће, или се уз дораду (хлорисање) дистрибуира до потрошача. У појединим насељима се јавља повишен садржај мангана, гвожђа и амонијака и неопходан је третман ових вода. Око бунара у овима насељима успостављена је само непосредна зона санитарне заштите. Водоводна мрежа у насељима изведена је од различитих материјала и различитих карактеристика (пречници).

Одвођење отпадних и атмосферских вода

Канализациона мрежа за прихват отпадних вода скоро нигде није изграђена, већ се отпадне воде директно упуштају у водотокове (канале) без претходног пречишћавања, или се упуштају у подземље путем упијајућих бунара. У наредном периоду би требало, у складу са финансијским могућностима, прећи на потпуно механичко и биолошко пречишћавање отпадних вода у насељима.

Електроенергетска инфраструктура

На предметном простору постоји преносна подземна и надземна средњенапонска електроенергетска мрежа са којом ће се укрштати планирана траса гасовода.

Сва укрштања потребно је извести у складу са важећим законским прописима.

Термоенергетска инфраструктура

На предметном простору постоји изграђен дистрибутивни гасовод до насеља Ривица односно до МРС „Ривица“ у општини Ириг, као и МРС „Ривица“, која је смештена на улазу у насеље Ривица са његове северо - источне стране уз локални пут Ириг - Врдник. Ниједно насељено место у прелиминарном обухвату Просторног плана није гасификовано и не постоји изграђена гасоводна инфраструктура.

Електронска комуникациона инфраструктура

На предметном простору постоји електронска комуникациона мрежа са којом ће се укрштати планирана траса гасовода.

Сва укрштања потребно је извести у складу са важећим законским прописима.

4.3.6. Заштићена природна и културна добра

Заштићена природна добра

На делу обухвата Просторног плана је простор који заузима Национални парк „Фрушка гора“ са својим просторним целинама: Централни масив (део), Јазачки пашњаци и Реметски до и делом заштитне зоне. Границе Националног парка са режимима заштите и заштитном зоном, утврђене су Законом о националним парковима („Службени гласник РС“ бр. 84/15). Управљач овог заштићеног подручја је Јавно предузеће „Национални парк Фрушка гора“, са седиштем у Сремској Каменици.

Траса дистрибутивног гасовода са својим заштитним појасом у ширини од 6 m (по 3 m са обе стране осе цевовода), прати трасе јавних и атарских путева, а својим већим делом пролази кроз простор Националног парка (простори под режимом заштите II и режимом заштите III степена). Такође, траса гасовода прелази преко станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста IRI03b и IRI15c и укршта се са једним локалним еколошким коридором.

Станишта су регистрована у бази података Покрајинског завода за заштиту природе у складу са критеријумима Правилника о проглашењу заштите строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, број 5/10, 47/11 и 32/16). У складу са овим Правилником, заштита и очување строго заштићених и заштићених дивљих врста спроводи се предузимањем мера и активности на управљању популацијама, међу којима је на првом месту заштита станишта.

Заштићена непокретна културна добра

Подручје у обухвату Просторног плана се налази у зони Просторно културно-историјске целине од изузетног значаја под називом „Фрушка гора са манастирима и другим споменицима“- Сл. гласник РС бр. 16/90 од 03.12.1990. године.

У простору који је обухваћен Планом налазе се:

1. Непокретно културно добро - споменик културе од изузетног значаја:

- Манастир Мала Ремета (Решење Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС Београд број 1961/49 од 07.12.1949. године, Одлука Скупштине Републике Србије у Београду 224 од 26.11.1990. године - Сл.гласник РС 16/90 од 03.12.1990. године) на кат.парцелама бројеви: 119 и 121 КО Мала Ремета, а зону заштићене околине чине кат. парцеле бројеви: 119,121, 120, 123, 1254, 1257, 1258/1, 1258/2,1258/3, 1259, 1260, 1126, 1227, 1228, 1229, 1230, 1253, 1255, 117,

118, 116, 125, 126, 127, 128, 129,130, 131, 132, 133, 140, 144, 145, 146, 149, 151, 152, 219 и 1429 КО Мала Ремета.

2. Непокретно културно добро - споменик културе од великог значаја:

- Воденица на потесу Јазавац, Ривица (Решење Покрајинског завода за заштиту споменика културе, Нови Сад, број 663-7/91 од 12.12. 1991. године, Одлука Извршног већа АП Војводине број 633-7/91 од 12.12.1991. године - „Службени лист АПВ“ бр. 28. Од 30.12. 1991. године) на парцели 3074 КО Ривица.

3. Непокретна добра-споменици културе:

- „Јабука“ на Фрушкој гори, КО Бешеново манастир, Решење Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица бр. 01-128/1-74 од 29.04.1974. године;
- „Максин гроб“ на Фрушкој гори, КО Шуљам, Решење Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица бр. 01-128/1-74 од 29.04.1974. године;
- „Лепињицин гроб“ на Фрушкој гори, КО Шуљам, Решење Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица бр. 01-128/1-74 од 29.04.1974. године.

4. Добра под претходном заштитом:

Просторно-културно-историјска целина у Пинкијевој улици, Мала Ремета у чији састав улазе:

- Кућа у улици Пинкијева бр. 15;
- Амбар и котобања у улици Пинкијева бр. 21;
- Кућа у улици Пинкијева бр. 37;
- Кућа са окућницом у улици Пинкијева бр. 41;
- Котобања у улици Пинкијева бр. 43;
- Кућа са окућницом у улици Пинкијева бр. 45;
- Спомен-обележје палим борцима и жртвама фашистичког терора, Мала Ремета на парцели 117 КО Мала Ремета;
- Споменик на месту погибије народног хероја Бошка Палкољевића Пинкија, налази се на потесу Широки Лединама г.ш. 45.07'13.84" и г.д. 19.44'04.92";
- Спомен плоча на згради Основне школе улица Пинкијева бр. 23, Мала Ремета на парцели 200 КО Мала Ремета;
- СПЦ Св. Георгија у Ривици на парцели 1461 КО Ривица;
- Кућа у улици М. Тита бр. 12, Ривица, на парцели 1446 КО Ривица;
- Кућа у улици М. Тита бр. 11, Ривица, на парцели 1650 КО Ривица;
- Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора у Ривици на згради Месне канцеларије М. Тита бр. 29;
- Хумка Ривичана умрлих у време Иришке куге, Ривица десно од улаза у село;
- Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора на гумну Живковића 15-20 m од пута.

5. Археолошки локалитети:

- Археолошки локалитет „Церје“, југоисточно од села Јазак;
- Археолошки локалитет „Карличине“, око 1500 m јужно од центра села Јазак и
- Археолошки локалитет „Церје“, јужни део, у непосредној близини трасе, са леве стране пута Јазак село Рума, од локалитета Церје северни део идући према Руми удаљен је за сса 50-100 m.

5. НАМЕНА ПРОСТОРА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У оквиру обухвата Просторног плана, као подручја посебне намене, дефинисани су коридор и објекти дистрибутивног гасовода (мерна станица и мернорегулациона станица), као и површине под посебним режимом коришћења и уређења:

- Радни појас за изградњу гасовода, чија ширина варира и повећава се на местима већих укрштања и износи минималне ширине ширине 6 m (по 3 m са обе стране осе цевовода);
- заштитни појас дистрибутивног гасовода од челичних цеви МОР 16 bar ширине 6 m (по 3 m са обе стране осе цевовода).

Осталу намену у обухвату Просторног плана, односно у оквиру коридора посебне намене, чине пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште, која се користе и уређују у складу са својом основном наменом, применом важећих планских докумената, уз поштовање мера заштите дефинисаних Просторним планом.

Пољопривредно земљиште у коридору гасовода и даље ће се као такво користити, уз поштовање одређених услова и мера прописаних Просторним планом. На обрадивом земљишту, у коридору гасовода, могу се мењати једногодишње пољопривредне културе.

Пољопривредно земљиште у радном/експлоатационом појасу гасовода, не може се користити за садњу дрвећа и другог растиња чији корен досеже дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m. У радном/експлоатационом појасу могу се изводити само пољопривредни радови до дубине од 0,5 m, док се друге активности не могу вршити без писмене сагласности и одобрења енергетског субјекта који је власник или корисник гасовода.

У појасу уже заштите гасовода није препоручљиво подизање вишегодишњих засада, док се остале пољопривредне активности могу несметано обављати.

У појасу шире заштите гасовода могу се спроводити уобичајене пољопривредне активности.

Све активности на простору шума и **шумског земљишта** се врше у складу са Законом о шумама. У складу са овим Законом, чиста сеча шума се може вршити и уколико није предвиђено плановима газдовања шума уз сагласност министарства надлежног за послове шумарства, између осталог и ради постављања цевовода, ако се тиме не угрожавају приоритетне функције шума.

Траса дистрибутивног гасовода највећим делом своје трасе прати трасе јавних и атарских путева. У случају да прелази преко шумског земљишта, неће се вршити промена намене, али је потребно обезбедити службеност пролаза ради изградње и одржавања гасовода.

С обзиром да траса дистрибутивног гасовода већим делом пролази кроз простор Националног парка, уколико се ради о шумском земљишту, потребно је ускладити планове газдовања шумама и радове у шумарству са дозвољеним активностима у експлоатационом, односно заштитном појасу гасовода у ширини од 6 m (по 3 m са обе стране осе цевовода). У овом појасу је забрањена садња дрвећа и другог растиња чији корен има већу дубину од 1 m.

Водно земљиште на подручју обухвата Просторног плана представља све површинске воде, баре, водозащитна подручја и захвате, водне акумулације и ретензије. Заштићено је према важећим прописима.

Коришћење и уређење водног земљишта регулисано је Законом о водама, којим су дефинисане забране, ограничења права и обавезе власника и корисника водног земљишта и водних објеката. Водно земљиште користи се на начин којим се не утиче штетно на воде и приобални екосистем и не ограничавају права других, и то за:

- изградњу водних објеката и постављање уређаја намењених уређењу водотока и других вода,
- одржавање корита водотока и водних објеката,
- спровођење мера заштите вода,
- спровођење заштите од штетног дејства вода,
- остале намене, утврђене овим законом.

Забрањено је на насипима и другим водним објектима копати и одлагати материјал, вући посечено дрвеће, прелазити и возити моторно возило, осим на местима на којима је то дозвољено и обављати друге радње којима се може угрозити стабилност тих објеката.

Забрањено је на водном земљишту градити објекте којима се смањује пропусна моћ корита, одлагати чврст отпад и штетан материјал, складиштити дрва и други чврст материјал на начин којим се ремете услови проласка великих вода.

Забрањено је мењати или пресецати токове подземних вода, односно искоришћавати те воде у обиму којим се угрожава снабдевање питком, односно технолошком водом, угрожавају минерална и термална изворишта, стабилност тла и објеката, као и мењати правац и јачину тока површинске воде која природно протиче или отиче са водног земљишта које је у приватној својини.

Забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и у обостраном појасу ширине најмање 5 m од тих канала, предузимати радње којима се ремети редовно одржавање каналске мреже.

Забрањено је одлагати чврст отпад и друге материјале у водотоке, акумулације, ретензије, мелиорационе и друге канале, упуштати загађене воде или друге материје, вршити радње којима се може оштетити корито и обала водотока, утицати на промену његове трасе, нивоа воде, количину и квалитет воде, угрозити стабилност заштитних и других водних објеката или отежати одржавање водног система.

Забрањено је вршити, без одговарајућих водних аката, интервенције у кориту водотока (осигурање обала, преграђивање корита, проширење и продубљење корита и друго), изводити радове који би могли да угрозе стабилност бране или њену намену, као и мењати природне услове у околини акумулационих и ретензионих басена на начин којим би се проузроковало клизање терена, појава ерозије или настајање вододерина и бујица, изводити радове који би могли да угрозе стабилност и отежају одржавање регулационих, заштитних и других водних објеката.

Планирани инфраструктурни објекти на водном земљишту морају бити у складу са члановима 10 и 10ђ, Закона о водама.

Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја ће се вршити у складу са донетим уредбама о заштити.

Границе и намена земљишта на које право коришћења има ЈВП „Воде Војводине“, не може се мењати без сагласности овог предузећа.

За све планиране активности које ће се обављати у оквирима планираног подручја, мора се предвидети адекватно техничко решење, у циљу спречавања загађења површинских и подземних вода и промене водног режима.

Простор планиран за изградњу објеката у функцији дистрибутивног гасовода – комплекс МС „Ривица“, Комплекс МРС „Јазак“, Комплекс МРС „Мала Ремета“ и комплекс МРС „Летенка“, представља **грађевинско земљиште** за које су овим Просторним планом дефинисана правила уређења и грађења и које ће се реализовати његовом директном применом.

Осим грађевинског земљишта које представља посебну намену, у обухвату Просторног плана су и делови грађевинских подручја насеља: Ривица, Врдник, Јазак, Мала Ремета, као и коридори путне инфраструктуре, чија реализација није предмет овог Просторног плана. За ово грађевинско земљиште се примењују правила уређења и изградње из одговарајућих просторних и урбанистичких планова (ППО, ПГР насеља, ПДР дела насеља, планова за инфраструктуру), уз примену мера заштите за коридор гасовода, дефинисаних овим Просторним планом.

6. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Квалитет животне средине предметног простора је у одређеној мери очуван, јер планирана траса гасовода једним делом пролази кроз Национални парк, а осталим делом кроз пољопривредно и грађевинско земљиште.

У погледу потенцијалних загађивача, на подручју непосредне близине коридора гасовода се не налазе постројења у којима се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних, нити постројења за које је прописана обавеза прибављања интегрисане дозволе, у циљу спречавања и контроле загађивања животне средине.

Основна ограничења се, у смислу планирања, пројектовања и изградње у оквиру посебне намене односе пре свега на заштиту и коришћење природних ресурса, шумског и пољопривредног земљишта, заштите животне средине, природних добара и предела као и непокретних културних добара. Приликом планирања посебне намене поштована су сва ограничења у смислу заштитног појаса гасовода (минимална удаљеност од насељених зграда, објеката и инфраструктурних објеката).

Део инфраструктурног коридора гасовода пролази кроз планинске делове Фрушке горе, односно кроз простор Националног парка „Фрушка гора“ са својим просторним целинама (Централни масив (део), Јазачки пашњаци и Реметски до) и делом кроз простор заштитне зоне, а делом пољопривредним земљиштем, те је квалитет животне средине простора у обухвату посебне намене је у одређеној мери очуван.

У погледу карактеристика животне средине које могу бити изложене негативном утицају разматран је простор који заузима планирана траса дистрибутивног гасовода са својим заштитним појасом, односно онај део који пролази кроз простор Националног парка, односно кроз просторе који су под режимом заштите II и режимом заштите III степена. Поред тога, траса гасовода прелази и преко станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, а укршта се и са једним локалним еколошким коридором.

Иако се на територији локалне самоуправе Сремска Митровица врши мониторинг амбијенталног ваздуха и буке, њиме нису обухваћена насеља Шуљан и Бешеновачки Прњавор која су у обухвату Просторног плана, тако да подаци о мониторингу нису од важности за сагледавање услова животне средине на простору у обухвату посебне намене.

На територији општине Ириг је, према подацима Службе за имовинско-правне послове и урбанизам Општинске управе општине Ириг, вршен мониторинг површинских и подземних вода. Током 2014. и 2015. године је, поред осталих узоркован канал на локацији излазног шахта код пречистача у Врднику. Параметри узорка нису задовољавали законски прописане граничне вредности емисије.

На територији општине Беочин вршено је узорковање земљишта, које је вршено на две локације: у парку у непосредној близини Lafarge BFC и у дворишту фабрике воде (у насељу Беочин). Иако је насеље Беочин у граници ширег посматрања подручја посебне намене, наведени подаци нису од значаја за анализу постојећег стања простора који је планиран за коридор гасовода.

На простору у оквиру посебне намене нису вршена мерења у контексту утврђивања квалитета ваздуха, воде, земљишта и биомониторинга. Такође, за простор опредељен за трасу гасовода не постоје систематизовани подаци о нивоу буке.

Према подацима Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине АП Војводине, на ширем подручју у односу на обухват посебне намене, регистрована су постројења која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, односно која подлежу обавези прибављања интегрисане дозволе¹ у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине. Ова постројења лоцирана су у Сремској Митровици која није у обухвату Просторног плана.

У оквиру ширег простора посматрања подручја посебне намене овог Просторног плана постоје два севесо комплекса нижег реда, али њихове зоне негативних утицаја не утичу на простор који је у обухвату посебне намене, због удаљености самих комплекса од коридора гасовода. Тиме се ови комплекси (Складиште вештачких ђубрива „Агриум“ д.о.о. у Сремској Митровици и Термоелектрана - топлана Сремска Митровица у Сремској Митровици) не разматрају као угрожавајући фактор по гасовод, нити се разматра потенцијални удружени утицај евентуалних акцидентата на предметном гасоводу и пратећим надземним објектима и евентуалних акцидентата у наведеним комплексима.

Предмет детаљне разраде планског документа, а тиме и стратешке процене је коридор дистрибутивног гасовода (затворени систем цеви) и пратећи надземни објекти, што заједно чини затворен систем који треба да омогући дистрибуцију природног гаса. Крајњи корисници односно потрошачи гаса нису предмет планског документа, па тиме ни анализа притисака који се могу јавити потрошњом гаса у тим секторима. Детаљна разматрања појединих чинилаца животне средине, одређивање конкретних утицаја и мера заштите, биће предмет Студије/а о процени утицаја пројекта на животну средину која се ради за ниво техничке документације.

¹ Интегрисана дозвола дефинише мере за спречавање и контролу загађивања животне средине, у складу са процењеним негативним утицајима на здравље људи и животну средину.

7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА)

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Вредновање варијанти са разних аспеката па и заштите животне средине је извршено у прелиминарној фази испитивања и вредновања трасе коридора гасовода, на основу којих су и извршена одређења. Усвојена решења су интерпретирана у предметном Просторном плану.

Реализовањем односно усвајањем и имплементацијом планског документа, уређење и коришћење простора у обухвату посебне намене Просторног плана ће се одвијати у смеру планске реализације садржаја и активности (планским уређењем), уз испуњавање претходних услова заштите природе и животне средине.

Планирање, коришћење, уређење и заштита предметног простора се заснива на принципима:

- одрживог просторног развоја енергетске инфраструктуре;
- смањивања штетног утицаја на животну средину;
- заштите природних ресурса, природног и културног наслеђа.

Побољшање енергетске ефикасности и коришћење еколошки прихватљивих ресурса - извора енергије, представља визију и дугорочни циљ просторног развоја Републике Србије. Изградња предметног гасовода доприноси просторној и енергетској интеграцији предметног простора у енергетски систем Републике Србије, кроз редовно, стабилно, безбедно и еколошки оправдано снабдевање потрошача гасом. Потреба за изградњом предметног дистрибутивног гасовода, огледа се у чињеници да је природни гас еколошки најчистије (спречава се загађење ваздуха) и најекономичније фосилно гориво, које се једноставно и лако транспортује до потрошача.

У случају нереализовања Просторног плана, досадашње негативне тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- неће се омогућити снабдевање становништва и осталих корисника природним гасом, као најчистијим енергентом;
- вршиће се и даље деградација квалитета ваздуха коришћењем индивидуалних ложишта на угаљ, нафту и дрва, услед емисије загађујућих материја које су продукти њиховог сагоревања.

8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Због специфичности простора у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, као и постојећих садржаја и планираних намена, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду предметног Елабората, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења.

Према Закону о планирању и изградњи, у израду Просторног плана, се грађани и остала заинтересована јавност, на које плански документ може имати утицај, се укључују већ у почетној фази, одмах након доношења одлуке о изради планског документа, уз могућност изјашњавања, односно подношења примедби и сугестија.

Упознавањем јавности у раној фази планског поступка са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за уређење и развој просторне целине, као и ефектима планирања (чл. 45а Закона о планирању и изградњи), ствара се могућност да се заинтересована јавност упозна са намерама и утиче на планска решења. Сврха раног јавног увида је да се оствари информисаност грађана, да се јавност укључи у процес, а тиме и допринесе у формулисању планских решења, што подразумева да поднете сугестије и примедбе треба да буду од користи.

Рани јавни увид (РЈУ) је и у случају овог Просторног плана организован после доношења *Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“ са елементима детаљне регулације*, а пре формирања нацрта планског документа. Фазом раног јавног увида у поступак израде планске документације уведен је двостепени поступак партиципације јавности.

Излагање материјала на рани јавни увид обављен је пре прибављања услова и података од стране надлежних предузећа и организација, односно посебних услова за заштиту и уређење простора у трајању од 15 дана, у периоду од 04. – 18. августа 2018. године. У току одржаног раног јавног увида нису пристигле примедбе на предложени материјал који је садржао:

- обухват и опис граница планског документа,
- краћи извод из планских докумената вишег реда и документацију од значаја за израду Просторног плана,
- опис постојећег стања, начина коришћења простора и основних ограничења,
- опште циљеве и принципе израде Просторног плана,
- планирану претежну намену површина,
- очекиване ефекте планирања у погледу унапређења начина коришћења простора.

Пристигла мишљења и сугестије заинтересованих корисника простора током раног јавног увида, као и подаци и услови надлежних институција (преглед институција, органа, организација и предузећа је дат у наредној табели) добијени у току израде Просторног плана интегрисани су у оквиру услова и мера заштите и коришћења предметног простора и планских решења.

Уз одговорност за квалитет планског решења, која је на стручном обрађивачу планског документа и надлежном органу који дато решење верификује у форми нацрта, овим се обезбеђују услови да се формулишу оптимална планска решења, односно да се задовоље различити интереси корисника простора.

Табела 2. Преглед органа, организација, институција и предузећа од којих су у поступку израде Просторног плана тражени услови и подаци

	ОПШТИНА, СЕКРЕТАРИЈАТ, ИНСТИТУЦИЈА И ДР.	ОДГОВОРЕНО НА ЗАХТЕВ
1.	Град Сремска Митровица, Градска управа за урбанизам, комуналне и инспекцијске послове, Сремска Митровица	није достављено
2.	Град Сремска Митровица, Градска управа за пољопривреду и заштиту животне средине, Сремска Митровица	02.08.2018.
3.	Општина Беочин, Општинска управа, Одељења за инспекцијске послове, урбанизам и заштиту животне средине, Беочин	07.08.2018.
4.	Општина Ириг, Општинска управа, Служба за заштиту животне средине и урбанизам, Ириг	27.08.2018.
5.	Р.Србија, Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, Београд	23.08.2018.
6.	Р.Србија, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту, Београд	13.07.2018.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДИСТРИБУТИВНОГ ГАСОВОДА РИВИЦА-ЈАЗАК-„ЛЕТЕНКА“
СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

	ОПШТИНА, СЕКРЕТАРИЈАТ, ИНСТИТУЦИЈА И ДР.	ОДГОВОРНО НА ЗАХТЕВ
7.	Р.Србија, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за управљање ризиком, Нови Београд	03.08.2018.
8.	Р.Србија, Министарство заштите животне средине, Сектор за планирање и управљање у животnoj средини, Група за заштиту од великог хемијског удеса, Београд	24.07.2018.
9.	АП Војводина, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад	19.07.2018.
10.	АП Војводина, Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад	25.07.2018.
11.	АП Војводина, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад	19.07.2018.
12.	ЈКП „Беочин“, Беочин	01.08.2018. и 07.08.2018.
13.	ЈП „Комуналац“ Ириг	није достављено
14.	ЈКП „Водовод“ Сремска Митровица	14.08.2018.
15.	ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ, Нови Сад	10.08.2018.
16.	Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица, Сремска Митровица	01.10.2018.
17.	ЈВП Воде Војводине, Нови Сад	није достављено
18.	ЈП „Војводина шуме“, Прерадовићева	30.08.2018.
19.	АД „Електро mreжа Србије“ Београд	13.08.2018.
20.	Електропривреда Србије, ЕПС Дистрибуција, Огранак Електродистрибуција Рума	06.08.2018. 12.09.2018.
21.	Електропривреда Србије, ЕПС Дистрибуција, Огранак Електродистрибуција Нови Сад	није достављено
22.	СББ - Српске кабловске mreже ДОО, Београд	није достављено
23.	НИС ад. Нови Сад, Гаспром Њефт	01.08.2018.
24.	ЈП „Србијагас“ Нови Сад	16.07.2018.
25.	ТЕЛЕНОР ДОО, Нови Београд	29.08.2018.
26.	„VIP mobile“ доо, Нови Београд	30.07.2018.
27.	Телеком Србија, Дирекција за технику, Функција планирања и развоја, Сектор за планирање и развој транспортне телекомун. mreже, Нови Београд	08.08.2018.
28.	Р.Србија, Републички хидрометеоролошки завод Србије, Београд	09.08.2018.
29.	ЈП „Путеви Србије“, Сектор за стратегије, пројектовање и развој, Београд	06.08.2018. и 22.08.2018.
30.	„Инфраструктура железнице Србије“ АД, сектор за инвестиције, развој и технологију, Београд	17.07.2018.
31.	ЈП Емисиона техника и везе, Сектор техника, Београд	19.07.2018.
32.	ЦЕНТАР ЗА РАЗМИНИРАЊЕ, Београд	19.07.2018.
33.	ЈП „Срем Гас“, Сремска Митровица	31.07.2018.
34.	ЈП „Гас-Рума“, Рума	није достављено
35.	Електропривреда Србије, ЕПС Дистрибуција, Огранак Електродистрибуција Сремска Митровица	06.08.2018.
36.	Град Сремска Митровица, Градска управа за урбанизам, комуналне и инспекцијске послове, Сремска Митровица	07.08.2018.
37.	ЈП „Национални парк Фрушка гора“, Сремска Каменица	16.07.2018.
38.	Р.Србија, Републички сеизмолошки завод, Београд	10.07.2018.
39.	ЕМС АД „Електро mreжа Србије“ Београд	13.08.2018.
40.	Р.Србија, Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, Београд	23.08.2018.
41.	Р.Србија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, Београд	04.09.2018.

Извештај о стратешкој процени доставља се на мишљење заинтересованим органима и организацијама и обезбеђује се учешће јавности у његовом разматрању. Након оцене Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину и Извештаја о учествовању заинтересованих органа и организација и јавности, који сачињава орган надлежан за припрему Просторног плана, орган надлежан за послове заштите животне средине може дати сагласност на Извештај о стратешкој процени.

Оглашавање излагања на јавни увид Извештаја о стратешкој процени утицаја спроводи се истовремено са оглашавањем излагања на јавни увид Нацрта Просторног плана, са подацима о времену и месту излагања на јавни увид, начину на који заинтересована правна и физичка лица могу доставити примедбе, времену и месту одржавања јавне расправе, као и друге информације које су од значаја за јавни увид.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава плански документ ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине на предметном простору.

Имајући на уму директну међузависност животне средине и људских активности, са становишта дугорочне организације, коришћења, уређивања и заштите простора и животне средине, дефинисан је стратешки правац, а то је да се **заштита животне средине врши кроз активну примену мера заштите и перманентну контролу и одговорност за поштовање и примену принципа одрживог развоја.**

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима се оцењује њихова оствареност, у контексту очувања животне средине, као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

У процесу израде планске документације, већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове које они диктирају, док се посебни циљеви дефинишу за конкретни разматрани простор, а односе се на специфичност, намену површина и др.

Општи циљ Стратешке процене представља **одрживо коришћење простора и природних ресурса на подручју које је у обухвату посебне намене Просторног плана, како би се дугорочно обезбедили услови за просторни развој енергетске инфраструктуре, усклађених са постојећим капацитетом животне средине, уз обезбеђење заштите живота и здравља људи.**

Унапређење енергетског система сигурнијим снабдевањем природним гасом поставља се као циљ како би се смањила потрошња горива чијим се сагоревањем повећава емисија загађујућих материја и гасова са ефектом стаклене баште.

С обзиром на то да су планови вишег реда за планско подручје Просторни план Републике Србије и Регионални просторни план АП Војводине, при дефинисању посебних циљева стратешке процене за предметни Просторни план, уважени су циљеви ових планова. Концепција и циљеви планова вишег реда су наведени у поглављу *1.1.2. Плански основ и друга стратешка документација*. Такође, уважени су и остали просторни планови који су од значаја за ово планско подручје.

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите.

Као посебни циљеви стратешке процене утврђени су:

1. заштита квалитета ваздуха;
2. заштита и одрживо коришћење вода;
3. заштита и одрживо коришћење земљишта;
4. заштита природних и културних добара и вредности;
5. заштита биодиверзитета, станишта и предела;

6. смањење ризика од удеса;
7. смањење буке;
8. мониторинг животне средине.

Посебни циљеви Стратешке процене усклађени су са индикаторима стратешке процене дефинисаним Правилником о Националној листи индикатора животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11).

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, појава и услова животне средине, као и сагледавање последица. Индикатори су средство за праћење извесне променљиве вредности током времена, ради утврђивања одговарајућих трендова, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

Избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја се врши на основу дефинисаних општих и посебних циљева, са циљем њихове примене у усмеравању планских решења ка остварењу постављених циљева.

Процена потернцијалних притисака на животну средину који се могу догађати током реализације и експлоатације планираног гасовода, може се вршити преко индикатора који су за ову стратешку процену одабрани у складу са планираним активностима у фази реализације и експлоатације објеката система гасовода. У том контексту препознате су области на које планиране активности могу вршити највећи притисак, а то су пре свега притисци на природне ресурсе (вода, ваздух, земљиште), биодиверзитет, као и удеси.

Имајући у виду обухват Просторног плана, планска решења, постојеће стање животне средине и дефинисане посебне циљеве стратешке процене утицаја, извршен је избор одговарајућих индикатора животне средине за предметни простор, дефинисаних Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11). Индикатори су дефинисани са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења.

Табела 3. Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	ИНДИКАТОРИ
Заштита квалитета ваздуха	1. Емисија гасова са ефектом стаклене баште
Заштита и одрживо коришћење вода	2. Емисије загађујућих материја из тачкастих извора у водна тела
Заштита и одрживо коришћење земљишта	3. Промене у намени земљишта (%) 4. Пољопривредне области високе природне вредности 5. Количине посебних токова отпада
Заштита природних и културних добара и вредности	6. Заштићена подручја и заштићена непокретна културна добра
Заштита биодиверзитета, станишта и предела	7. Угрожене и заштићене врсте 8. Заштићена станишта (станишта заштићених и строгозаштићених врста) 9. Еколошки коридори
Смањење ризика од удеса	10. Регистар удеса ²
Смањење буке	11. Укупни индикатор буке (изложеност буци у периоду 24 h, за дан-вече-ноћ)
Мониторинг животне средине	12. Резултати и ефекти спровођења контроле загађивања из стационарних извора

² Регистар удеса у Републици Србији (Агенција за заштиту животне средине)

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

Однос процеса израде планског документа и процеса стратешке процене утицаја планских решења на животну средину је веома важан са становишта интеграције овог инструмента у сам процес просторног планирања.

Стратешка процена утицаја је делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама. Да би била потпуно интегрисана, процедура израде стратешке процене се паралелно одвија, односно преплиће се са процедуром израде планова или програма, како је текао и процес израде овог Просторног плана са стратешком проценом која га је пратила.

Табела 6. приказује принцип по којем се руководило при изради ова два документа, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и фаза стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину. Табела 7. приказује однос између циљева Просторног плана и циљева стратешке процене утицаја. Обзиром на то да је вршена паралелна израда планског документа са стратешком проценом утицаја овај однос се углавном може окарактерисати као компатибилан.

Табела 4. Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта Просторног плана		
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештај о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Табела 5. Компатибилност циљева Просторног плана и Стратешке процене (наведених у поглављу II, тачка 2. Посебни циљеви стратешке процене)

ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Резервисање простора за реализацију дистрибутивног гасовода и објеката који чине његов саставни и функционални део	+	+	+	+	+	+	+	+
Установљавање зона заштите и спровођење режима зона заштите гасовода	+	+	+	+	+	+	+	+
Одржавање функционалности и омогућавање планског развоја свих инфраструктурних система у непосредном контакту са гасоводом	0	+	0	+	+	+	0	+
Максимално очување и мониторинг утицаја на биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра	+	+	+	+	+	+	+	+
Смањење негативних утицаја и ризика у насељима на подручју коридора и његовом непосредном окружењу	+	0	0	+	+	+	+	+
Редовно, сигурније и економичније снабдевање енергентима (природним гасом) привреде и становништва	+	+	0	0	+	+	0	+
+ компатибилни, - нису компатибилни, 0- неутралан однос								

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приликом дефинисања трасе дистрибутивног гасовода, локације и начина изградње цевовода и објеката који су саставни делови дистрибутивног гасовода, поштовани су услови који су прописани Правилником за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15) и ограничења која су дефинисана важећим планским документима.

Избор трасе предметног дистрибутивног гасовода условљен је низом фактора који се односе на:

- дужину трасе,
- постојећу и планирану инфраструктуру и приступачност траси,
- процена утицаја на животну средину,
- природна и непокретна културна добра,
- конфигурацију и намену терена,
- гео-механичке услове,
- постојеће и планиране објекте,
- зоне насеља и остала физичка ограничења,
- усклађеност са планским документима.

Процена утицаја на животну средину посебно је обрађена у оквиру Стратешке процене која је израђена за Просторни план, конципиран у односу на специфичност планског документа. Обзиром на то да Просторни план представља плански основ за даљи развој инфраструктурног односно енергетског система планског подручја, процена утицаја на животну средину се односи на утицаје које ће систем за дистрибуцију природног гаса до потрошача имати на окружење у фази изградње и фази експлоатације.

Изградња гасовода носи одређени степен ризика од негативних утицаја на животну средину, највише у фази изградње гасовода са пратећим објектима, за које се очекује да ће бити локалног и привременог карактера. У току експлоатације гасовода уз примену прописаних мера, није очекивано да ће доћи до деградације животне средине односно да ће евентуални негативни утицаји бити у прихватљивом обиму.

До локалног и привременог загађења **ваздуха** може доћи приликом извођења грађевинских радова због појаве прашине и емисије издувних гасова услед кретања и рада грађевинске и транспортне механизације, заваривачких радова, рада дизел агрегата, пресипања туцаника и шљунка и сл. Због рада грађевинске механизације очекивана је повећана концентрација продуката сагоревања из мотора који се емитују у ваздух током фазе изградње гасовода и пратећих објеката. У току експлоатације гасовода уз примену прописаних мера, се не очекује негативан утицај на квалитет ваздуха.

Гасовод не сме пропуштати гас и мора бити довољно чврст да безбедно издржи дејство свих сила којима ће према очекивањима бити изложен током изградње, испитивања и коришћења.

У случају хаварије најзначајнији утицај може имати природни гас - метан (CH_4) – када би дошло до неконтролисаног цурења гаса, услед чега би могло да дође до акцидента - пожара и експлозије. Праћење појаве и концентрације метана битно је за мониторинг у фази експлоатације.

Загађења ваздуха се јављају и на местима где се врши заваривање цеви на самом градилишту. Врсте и количине загађујућих материја зависе од врсте и квалитета електрода које се користе.

Сви наведени утицаји су ограничени само на време трајања радова и локалног су карактера, ограничени на локацију радова. Емисија прашине може се окарактерисати као мањи – занемарив негативни утицај.

По завршетку радова ови утицаји престају и немају последица на квалитет ваздуха.

Коридор гасовода прелази изван зоне високих подземних **вода**. Због плитког копања рова за постављање гасоводних цеви, обим и карактеристике грађевинских радова на изградњи гасовода немају негативних утицаја на квалитет и режим подземних вода. Коридор гасовода је изван уже зоне санитарне заштите водоизворишта.

Како је природни гас сув, чист, знатно лакши од ваздуха, у случају истицања из било којих разлога неће имати утицај на подземне воде.

Уколико се за испитивање гасовода на чврстоћу и непропусност буде користила вода, потребно је испитати квалитет воде пре пуштања у гасовод. Такође, ова вода се пре испуштања у реципијент мора пречистити како би квалитет био у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16).

При уобичајеном режиму рада, систем за дистрибуцију гаса и постројење за мерење и редукацију притиска гаса су тако пројектовани да, при нормалном режиму рада, не долази до испуштања природног гаса у водотокове, нити се вода користи при експлоатацији гасовода, па самим тим нема утицаја на површинске воде.

Уколико се врши косо усмерено бушење, гасовод се полаже дубље од прогнозираних деформација корита што штити гасовод од свих механичких оштећења, чиме је обезбеђена сигурна заштита цевовода током експлоатације.

Негативни утицаји могу се јавити у случају хаварије на цевима, а настају искључиво као последица радова приликом поправке - замене цеви, замуљавање околних површина, а ти утицаји су краткотрајни, привремени и нестају по завршетку радова.

Најзначајнији негативни ефекти на **екосистем** испољавају се у фази припреме терена за градњу и током изградње. До локалног и привременог загађења ваздуха, воде и земљишта долази приликом извођења грађевинских радова, у највећој мери због манипулације грађевинске и транспортне механизације и извођења грађевинских радова, што ће привремено утицати, за време трајања радова, на целокупан екосистем непосредне околине подручја у коме се радови изводе.

Како траса дистрибутивног гасовода пролази једним делом кроз Национални парк обавезно је спроводити мере заштите на подручју Националног парка, као и на стаништима строго заштићених врста IRI03b и IRI15c.

У току експлоатације гасовода уз примену прописаних мера, не очекује се негативан утицај на квалитет природних ресурса изузев на локацијама надземних објеката у функцији гасовода, у смислу трајне узурпације **земљишта**, које је овим Просторним планом утврђено као грађевинско земљиште и за које су дефинисана правила уређења и грађења.

Гасовод у одређеном делу прелази преко пољопривредног земљишта, како обрадивог, тако и необрадивог, па се утицаји на пољопривредно земљиште односе се на трајну промену намене земљишта на локацијама предвиђеним за изградњу надземних објеката у функцији гасовода, при чему долази до промене из пољопривредног у грађевинско земљиште.

Приликом ископавања земљишта, постављања цевовода система дистрибутивног гасовода и затрпавања рова доћи ће до нарушавања структуре земљишта на месту постављања гасовода. Приликом затрпавања рова требало би водити рачуна о враћању земљишних слојева, при чему хумусни слој мора бити на површини. На тај начин ће се очувати морфологија терена и рекултивисати земљиште.

Након завршетка радова на постављању цевовода потребно је извршити рекултивацију земљишта у циљу максималног очувања физичких особина, механичког састава, хумусног слоја, хемијских својстава, водопропустљивости земљишта и др, како би се обезбедило коришћења земљишта на уобичајен начин. Рекултивација се односи успостављање пређашње продуктивности пољопривредног земљишта, применом мера и активности за поновно формирање земљишног слоја и успостављање биљних заједница. По завршетку радова земљиште на траси гасовода се рекултивише враћањем првог плодносног слоја земљишта - хумуса, који се претходно уклања и привремено депонује до завршетка радова изградње гасовода.

Ширина радног појаса на обрадивом пољопривредном земљишту је 6 m (по 3 m са обе стране осе цевовода) осим на местима већих укрштања, а ширина експлоатационог појаса износи такође 6 m (по 3 m од осе гасовода мерено са обе стране осе цевовода). У оквиру експлоатационог појаса, по 3 m од осе гасовода, на обе стране, није дозвољена садња биљака чији корен достиже дубину већу од 1 m, или вршење пољопривредних радова (орање, подривање) на дубину већу од 0,5 m.

Изван експлоатационог појаса, дозвољени су сви облици пољопривредних делатности примерени овом подручју, усклађени са мерама заштите прописаним законом и у складу са планским решењима.

Редовна експлоатација гаса неће утицати на постојећи квалитет земљишта кроз које пролази.

Траса дистрибутивног гасовода својим већим делом пролази кроз **простор Националног парка** уз трасе јавних и атарских путева, чиме је утицај на земљиште и национални парк уопште сведен на минимум.

Грађевински и други **отпад** настајаће у фази припреме терена за градњу и током изградње, који се мора одлагати на за то предвиђене локације. Приликом експлоатације самог гасовода не настаје отпад, осим током периодичног чишћења унутрашњости гасовода, који се обавља једном годишње и овај отпад је обавезно елиминисати под контролисаним условима.

У периоду изградње гасовода, **бука и вибрације** ће се јавити дуж коридора, услед рада механизације која се користи за извођење земљаних и других грађевинских радова. Активности које бука прати су: рашчишћавање терена, ископ ровова, повезивање цеви и заваривање, полагање цеви и затрпавање ровова. Бука може негативно утицати на фауну, посебно птице, на локалном подручју дуж корисора гасовода. Међутим, по завршетку изградње и формирања вегетације, очекује се да ће се животни услови фауне повратити.

Обзиром да природни гас није токсичан, у редовном режиму рада и неопходним поштовањем технолошких процедура неће се јавити негативни утицаји на **здравље и безбедност људи**.

У случају **акцидентних ситуација** (експлозије и пожари) угрожени су људи који се нађу у зони утицаја ширине око 100 m. Друга врста утицаја се односи на настанак гасова који се јављају потпуним или непотпуним сагоревањем природног гаса (угљен-диоксид (CO₂) и угљен-моноксид (CO)). Имајући у виду чињеницу да гасовод пролази кроз Национални парк тј. кроз шуму не постоји реална опасност од негативног утицаја ових гасова по људе.

Након изградње гасовода обавезна је рекултивација земљишта, у складу са наменом простора.

Објекат гасовода за дистрибуцију гаса карактерише низак ризик од загађења у периоду експлоатације, а висок у условима хаварија (акцидентних ситуација). При раду са гасовима треба бити обазрив, јер се манипулација са природним гасом убраја у делатности са повећаном опасности, имајући у виду његове хемијске и физичке особине, као што су запаљивост и експлозивност.

Према Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar **угрожени простор од експлозије** је простор у коме је присутна, или се може очекивати присутност експлозивне смеше запаљивих гасова, пара или прашине са ваздухом, у таквим количинама које захтевају примену посебних мера ради заштите људи и добара, а нарочито примену посебних мера у погледу монтаже и употребе електричних уређаја, инсталација, алата, машина и прибора.

Према учесталости појављивања и трајању експлозивне атмосфере угрожени простори су класификовани у складу са SRPS EN 60079-10-1 у зоне опасности од експлозије.

Утицаји гасовода у погледу емисије загађујућих материја или буке немају прекограничне утицаје.

2. ПРИРОДА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Карактеристике утицаја Просторног плана на животну средину сагледавају се у односу на врсту, вероватноћу и природу утицаја, као и интензитет активности у простору, временску и просторну димензију утицаја. Ови утицаји се оцењују у оквиру фазе изградње система дистрибутивног гасовода и у оквиру експлоатације односно у ванредним удесним ситуацијама.

Сва планска решења, предвиђена у контексту заштите и одрживог коришћења планског подручја свакако имају кумулативног утицаја на чиниоце животне средине.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се претпоставља и за посматрани простор.

У наставку Извештаја о стратешкој процени утицаја приказана је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења варијанте доношења и имплементације Просторног плана на животну средину и одрживи развој.

Табела 6. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ
мање од 1%	Н	утицај није вероватан

Табела 7. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 8. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	Опис
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Општински	О	Могућ утицај на нивоу општине
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Табела 9. Скала за процену сложености/реверзибилности утицаја

Ознака	Опис
РЕ	Реверзибилан (повратан процес) - ефекти утицаја у окружењу се могу анулирати sukcesивним процесом
ИР	Иреверзибилан (неповратан утицај) - штете су толико велике да се првобитно стање не може вратити

Табела 10. Скала за процену временске димензије утицаја

Ознака	Опис
П	Привремен - утицај траје краћи временски период
ПО	Повремен - утицај се повремено јавља и кратко траје
Т	Последице утицаја су трајног карактера

Табела 11. Карактеристике утицаја у фази изградње

Врста утицаја	Вероватноћа	Интензитет и значај	Просторне размере	Сложеност/реверзибилност	Временска димензија
Загађење ваздуха	В	-1	Л	РЕ	П
Загађење површински вода	В	-1	Л	РЕ	П
Девастација и загађење земљишта	И	-2	Л	ИР	Т
Девастација станишта и биљног покривача	И	-2	Л	РЕ	П
Сеча шума	Н	-	-	-	-
Угрожавање фауне	И	-1	Л	РЕ	П
Угрожавање природних добара	Н	-	-	-	-
Угрожавање културних добара	В	0	Л	РЕ	П
Нарушавање предеоних вредности	И	-1	Л	РЕ	П
Угрожавање здравља и безбедности људи	М	-1	Л	РЕ	П

Табела 12. Карактеристике могућих утицаја у фази експлоатације у ванредним удесним ситуацијама (истицање гаса, пожар, експлозија)

Врста утицаја	Вероватноћа	Интензитет и значај	Просторне размере	Сложеност/реверзибилност	Временска димензија
Загађење ваздуха	И	-1	Л	РЕ	П
Загађење површински вода	М	-1	Л	РЕ	П
Девастација и загађење земљишта	И	-2	Л	ИР	Т
Девастација станишта и биљног покривача	И	-2	Л	РЕ	П
Уништавање појединих стабала (у случају пожара)	М	-2	Л	РЕ	П
Угрожавање фауне	В	-1	Л	РЕ	П
Угрожавање природних добара	Н	-	-	-	П
Угрожавање културних добара	Н	-	-	-	-
Нарушавање предеоних вредности	М	-1	Л	РЕ	П
Угрожавање здравља и безбедности људи	И	-2	Л	ИР	Т

3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У процесу изградње као и експлоатације дистрибутивног гасовода најважнији је надзор над спровођењем закона и подзаконских аката, мера прописаних планском и пројектном документацијом, као и надзор над оператерима који су дужни да спроведу мере сигурности и спречавања акцидента. Обавезан је систематски перманентни мониторинг.

3.1. ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКЕ МЕРЕ

Гасовод не сме пропуштати гас и мора бити довољно чврст да безбедно издржи дејство свих сила којима ће према очекивањима бити изложен током изградње, испитивања, одржавања и коришћења, односно да поред сила изазваних унутрашњим притиском издржи и дејства других предвидивих сила које могу бити изазване:

- уградњом анкера или укопавањем гасовода, саобраћајем и оптерећењима која настају код постављања гасовода и његовог испитивања на притисак;
- тежинским оптерећењем током хидростатичког испитивања;
- повезивањем одвојака;
- повезивањем компоненти које нису под притиском;
- испливавањем гасовода;
- другим подземним објектима;
- поплавама, ледом, снегом, ветром;
- вертикалним померањем услед мраза;
- слегањем тла и слегањем услед рудничких активности;
- клизиштима;
- ерозијом тла;
- високим сеизмичким ризицима;
- накнадним насипањем терена, насипима и сл.;
- надземним деоницама гасовода.

а) Мере заштите у фази изградње:

- изградњу објекта у потпуности прилагодити пројектној документацији као и захтевима надлежних институција;
- пројектну документацију у потпуности урадити према важећим законским оквирима;
- распоред регулационе и сигурносне арматуре извршити тако да инсталација буде осигурана од прскања услед неконтролисаног пораста притиска;
- избор цеви, мерне, регулационе и сигурносне арматуре извршити према важећим прописима и стандардима за ову врсту инсталације;
- инсталација треба да буде тако постављена да је онемогућено њено механичко оштећење;
- предвидети додатне мере заштите (употреба заштитне цеви и сл.) на местима укрштања гасовода са комуналним инсталацијама.

б) Мере заштите у фази експлоатације:

- експлоатација природног гаса се одвија у затвореном технолошком процесу;
- из постројења не сме да буде испуштања природног гаса, осим на местима која су предвиђена техничком документацијом;
- потребно је обезбедити сталну контролу над функционисањем инсталације и уређаја, као и потребне мере за заштиту од свих врста оштећења;
- неопходна је редовна провера могућих оштећења на гасоводу и надземним објектима;
- у случају оштећења гасовода неопходно је заменити оштећену и неисправну опрему;
- чишћење гасовода се врши крацером, а отпад од чишћења се предаје сертификованој компанији за збрињавање отпада;
- пројекат заштите од пожара мора да садржи техничке и организационе мере којима се спречава да се пожар на систему за дистрибуцију гаса не пренесе на друге системе;
- ради спречавања корозије гасовода предвиђа се систем катодне заштите;
- потребно је видно обележити заштитне зоне постављањем одговарајућих табли за забрану и упозорење.

3.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

3.2.1. Мере заштите ваздуха

а) Мере заштите у фази изградње:

- моторе са унутрашњим сагоревањем, који покрећу сву грађевинску механизацију, потребну за изградњу система гасовода и пратећих објеката одржавати на одговарајућем техничком нивоу, а неисправне одстранити са градилишта;
- загађења ваздуха се јављају и на местима где се врши заваривање цеви на самом градилишту, а врсте и количине загађујућих материја зависе од врсте и квалитета електрода које се користе, те у складу са тим начинити одговарајући избор.

б) Мере заштите у фази експлоатације:

- у случају акцидента, пожара или експлозије, долази до загађења ваздуха које се не може предупредити, с тога је обавезно спроводити превентивне мере како би се смањила вероватноћа појаве удесне ситуације;
- вршити редовно мерење емисије димних гасова. Уколико вредности нису у складу са Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, бр. 6/2016) врши се штимовање горионика, ремонт или замена котла;
- приликом пражњења или неконтролисаног истицања гаса у атмосферу из гасовода или дела инсталације сачиниће се извештај о испуштеним количинама;
- вршити редовну проверу могућих повреда херметичности гасовода и славинске арматуре;
- повремена испуштања гаса вршити према предвиђеној динамици при чему на једној локацији не сме бити једновремених испуштања са различитих извора због могућности кумулативног ефекта.

в) Мере заштите након затварања објекта:

- нема никаквих утицаја на квалитет ваздуха.

Током изградње гасовода и објеката у његовој функцији потенцијални извор загађења представљају мотори са унутрашњим сагоревањем, који покрећу сву грађевинску механизацију. Обзиром на то да су ови утицаји локалног и временски ограниченог обима (током трајања радова на простору где се изводе радови), није потребно спроводити посебне просторно планске мере заштите животне средине осим у случају да надлежне институције наложе другачије.

Током експлоатације гасовода потребно је спроводити следеће мере:

- обавезно је спроводити превентивне мере заштите ваздуха и заштите од акцидента како би се смањила вероватноћа појаве удесне ситуације,
- вршити редовно мерење емисије отпадних гасова у складу са Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање,
- приликом пражњења или неконтролисаног истицања гаса у атмосферу из гасовода или дела инсталације сачинити извештај о испуштеним количинама,
- у току експлоатације неопходна је редовна провера могућих повреда херметичности гасовода и славинске арматуре,
- повремена испуштања гаса вршити према предвиђеној динамици при чему на једној локацији не сме бити једновремених испуштања са различитих извора због могућности кумулативног ефекта.

3.2.2. Мере заштите вода

При изградњи гасовода треба спроводити мере, којима ће се обезбедити да не дође до нарушавања природног површинског отицања воде и оштећења корита и положаја водотока односно канала са којима се укршта траса дистрибутивног гасовода.

Мониторинг воде на локалитету преласка односно подводних радова у каналу би требало спроводити док трају радови и уколико замућеност пређе границе толеранције потребно је предузети корективне мере. Како концентрације замућености буду опадале може се смањити фреквенција мониторинга.

Уколико дође до непланираног изливања загађујућих материја у водене токове неопходно је одмах обуставити рад и хитно покренути поступак санације у сарадњи са надлежним институцијама.

Као потенцијални загађивач може се јавити и раствор бентонита. У овом случају обезбедити сакупљање, транспорт и истовар заосталог бентонита на најближу локацију предвиђену за такву врсту отпада, у складу са условима надлежног комуналног предузећа.

а) Мере заштите у фази изградње:

- придржавати се услова локалног водопривредног предузећа;
- количине воде које се евентуално узимају из водотокова за прелиминарно испитивање морају бити контролисане и не смеју да утичу на режим отицања;
- забрањено је неконтролисано коришћење воде за потребе изградње;
- очувати зелене коридоре уз водене токове односно канале, чиме се обезбеђује одржавање корита истог, заштита вода и спречава ерозија земљишта;
- при изградњи гасовода не сме да дође до нарушавања природног површинског отицања воде као ни оштећења корита и положаја водотока који се прелазе;
- у техничкој документацији утврдити где је потребно предвидети радове на осигурању и обезбеђењу корита кроз које пролази траса гасовода, као и профила каналске мреже.

б) Мере заштите у фази експлоатације:

- при уобичајеном режиму рада гасовода није очекиван утицај на подземне и површинске воде.

в) Мере заштите након затварања објекта

- Објекат нема никакав утицај на квалитет вода.

3.2.3. Мере заштите земљишта

а) Мере заштите у фази изградње:

- површински слој хумуса на коме се налази вегетација посебно скидати, депоновати и сачувати од разношења, а дубље слојеве одлагати на другу страну како би се при затрпавању ископа прво вратили материјали дубљих ископа, а потом површински слој;
- радове вршити у зони предвиђеној за радове изградње гасовода и пратећих објеката;
- за извођење радова максимално користити постојеће путеве, стазе и већ коришћена подручја како се не би нарушавале природне површине;
- пројектом предвидети рационално коришћење земљаних ресурса као и минималну производњу отпада;
- у случају изливања нафте и нафтних деривата, горива, машинског и другог уља угрожено земљиште посути сорбентом, скинути контаминирани слој земље и насути

неконтаминираним, а загађени слој земљишта се мора отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на депонији предвиђеној за ту сврху;

- чврст отпад који настане при изградњи сакупити и одложити на прописану локацију у складу са законском регулативом;
- након завршетка грађевинских радова неопходно је земљиште вратити у првобитно стање.

б) Мере заштите у фази експлоатације:

- забрањено је трајно депоновање отпада уз трасу гасовода;
- на делу пољопривредних површина где пролази гасовод у експлоатационом појасу забрањује се гајење култура чија дужина корена прелази 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m;
- на делу пољопривредних површина кроз које пролази гасовод, препоручује се гајење култура са кратким кореном који не нарушава структуру земљишта око цеви. Високо растиње због последица које може изазвати корење на ужем подручју трасе треба бити одстрањено. Поред сече потребно је из земље у истом подручју појаса извадити све остатке корења из земље, како не би дошло до секундарног раста растиња.

в) Мере заштите након затварања објекта:

- у случају престанка рада система гасовода опрема (гасовод) може да остане у земљи јер је у том случају девастација земљишта занемарљива. Инвеститор ће донети одлуку, у зависности од стања опреме, да ли ће опрему оставити у земљи или ће монтирати на некој другој локацији, да ли ће је продати, или ће поднети захтев (уколико опрема није за даље коришћење) за категоризацију отпада надлежној установи;
- У случају доношења одлуке о стављању гасовода ван експлоатације, или његове потпуне демонтаже, претпоставља се да ће утицај на земљиште, бити приближно аналоган утицају који је био присутан у моменту градње објекта па према томе примењивати мере заштите аналогне мерама у фази изградње;
- по демонтажу опреме, земљиште је потребно вратити у првобитно стање, односно извршити рекултивацију (у складу са пројектом рекултивације).

При изградњи и експлоатацији инфраструктурног система потребно је примењивати следеће мере:

- током изградње гасовода и пратећих објеката односно приликом извођења земљаних радова обавезно издвојити површински (хумусни) слој земљишта и исти користити за санацију терена након завршетка радова,
- завршетком радова оштећену површину поравнати и покрити издвојеним слојевима земљишта површинског слоја, чиме се омогућује спонтано обнављање аутохтоне вегетације,
- уклонити евентуално дивља сметлишта у коридору гасовода и забранити неконтролисано депоновање свих врста отпада,
- у случају изливања нафте и нафтних деривата, горива, машинског и другог уља угрожено земљиште посути сорбентом, скинути контаминирани слој земље и насути неконтаминираним, загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној депонији,
- чврст отпад који настане при извођењу грађевинских радова сакупити и одложити на прописану локацију у складу са законском регулативом,
- спроводити програме строге контроле и заштите водотокова,
- утврдити нулто стање пољопривредног земљишта и рационално га користити,
- вршити редован мониторинг земљишта током експлоатације гасовода на стационарним изворима (МРС) са циљем провере могућег загађења земљишта, односно ради утврђивања цурења природног гаса.

3.2.4. Мере заштите природних добара

Просторним планом су на основу услова Покрајинског завода за заштиту природе, на подручју Националног парка, као и на стаништима строго заштићених врста **IRI03b** и **IRI15c**, прописане следеће мере:

1. Ради заштите строго заштићене врсте, текунице ***Spermophilus citellus***, на локалитету „Јазачки пашњаци“ не изводити радове у периоду од 15. марта до 1. октобра;
2. Забрањена је трајна промена морфологије терена, отварање позајмишта, као и депоновање отпадног материјала и земље, као и формирање градилишта, одлагалишта, окретница и сл.;
3. Планиране активности на изградњи трасе гасовода обављати тако да се механизација за постављање инфраструктуре креће само једном страном пројектоване трасе гасовода, у конкретним случајевима са супротне стране од локалности значајног станишта;
4. Затрпавање ископа обавити у што краћем временском року, највише три недеље у вегетационом периоду (март - октобар) и пет недеља ван вегетационог периода;
5. Приликом ископа, на местима где ће се полагати инфраструктура гасовода, обавезно издвојити хумус и исти користити за санацију терена након завршетка радова;
6. Преко ископа на траси, најмање на сваких 500 m поставити привремени прелаз за животиње чија ширина није мања од 3 m. Привремени прелаз за животиње направити од дрвених дасака и прекрити слојем земље;
7. Остатак материјала након радова обавезно уклонити са станишта. Забрањено је било какав материјал депоновати или привремено одлагати;
8. У случају изливања опасних материја (гориво, машинска и друга уља), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној депонији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
9. У случају изливања загађујућих материја на асфалтну површину, исте покупити песком који се мора одложити на за ту сврху предвиђеној депонији;
10. О почетку радова обавестити управљача заштићеног подручја, ЈП „Национални парк Фрушка гора“, а радове на спровођењу активности изводити у сарадњи и уз надгледање службе стручног надзора Националног парка;
11. У случају потребе уклањања стабала или делова стабала (суве гране које наткриљују трасу и друго), у сарадњи са управљачем, обавезно обезбедити дознаку стабала;
12. Извођач радова је обавезан да уколико у току радова пронађе геолошка или палеонтолошка документа која би могла представљати заштићену природну вредност, иста пријави министарству надлежном за послове заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе.

Законом о националним парковима, као и пратећим актима, прописане су мере заштите које важе у Националном парку.

Мере заштите флоре, фауне и биодиверзитета

а) Мере заштите у фази изградње:

- изградњу вршити ван сезоне парења, како не би било утицаја на фауну;
- обезбедити да привремено уклањање вегетацијског слоја и рад механизације не доводе до негативног утицаја на живи свет;
- током припрема и градње спречити изливање течности и других материјала (нафтни деривати, уља, хемикалије, бетон и слично), као и растресање и депоновање (привремено или трајно) разних материјала у близини ископа рова или околног земљишта;

- користити постојеће путеве и саобраћајнице за приступ градилишту.

б) Мере заштите у фази експлоатације:

- обезбедити све надземне и подземне инсталације гасовода од евентуалних хаварија већег обима како би се спречио негативни утицај на флору, фауну и биодиверзитет;
- омогућити даљи традиционални начин коришћења пољопривредног земљишта.

в) Мере заштите након затварања објекта

- након престанка рада система гасовода није очекиван утицај на флору, фауну и биодиверзитет уколико не дође до демонтаже објекта, те се у складу са тим не пописују мере заштите;
- уколико буде вршено демонтирање објекта и опреме, потребно је извршити рекултивацију простора, чиме ће се омогућити успостављање првобитних природних услова подручја у што краћем периоду.

3.2.5. Мере заштите од буке и вибрација

а) Мере заштите у фази изградње:

- ниво буке је ограничен на зону изградње, дневни режим рада и условљен је врстом машина при изградњи гасовода и техничко-технолошким решењима у режиму рада;
- током извођења радова користити савремену атестирану механизацију;
- након завршетка радова грађевинску механизацију треба одмах искључити што, поред смањења нивоа буке, доприноси и смањењу емисије издувних гасова из мотора;
- запослене на изградњи и при контроли рада гасовода опремити заштитном опремом која ће их штитити од негативних утицаја буке.

б) Мере заштите у фази експлоатације:

- у складу са законском регулативом предвидити мерење буке на надземним објектима система гасовода;
- Уколико ниво буке пређе дозвољену границу потребно је применити неку од додатних мера заштите која је технички најподобнија за конкретну ситуацију у циљу смањења буке.

в) Мере заштите након затварања објекта:

- објекат нема никакав утицај у виду буке и вибрација, осим привременог утицаја уколико се приступи демонтажи система гасовода.

3.2.6. Мере приликом изградње и експлоатације инфраструктуре

За инфраструктурне објекте мере и обавезе произилазе из прописа о техничким нормативима и стандардима, мерама и условима, које надлежни органи издају при постављању и извођењу, односно изградњи објекта.

Мере заштите објекта у зони утицаја гасовода и пратећих објекта су:

- као најважнија мера за заштиту објекта у зони утицаја гасовода представља пројектовање и конструкција гасовода према разреду заштитног појаса и примени техничких услова и норматива за дате разреде који су прописани Правилником о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег до 16 bar;
- надземни објекти гасовода се ограђују, тако да је зона опасности од експлозије унутар ограде;

- извођач радова је у обавези да, постављањем одговарајућих ознака и знакова опасности, оствари заштитни појас и на тај начин обезбедити место тренутних радова на гасоводу;
- неопходно је шире становништво информисати о карактеристикама гасовода, дефинисати им неуобичајене појаве уз гасовод тј. обавестити их о дежурним телефонским бројевима, како би могли пријавити неуобичајене појаве.

3.2.7. Мере заштите живота и здравља људи

У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште), Просторним планом су предвиђене одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се зауставити њихова даља деградација, унапредиће се квалитет животне средине, а индиректно и здравље људи овог подручја. Такође, мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја на становништво дате су и у посебним законским и подзаконским актима, који се односе на здравље и безбедност и заштиту на раду.

Осим редовних мера за заштиту живота и здравља људи, неопходно је реализовати и мере заштите у случају ванредних ситуација и удеса. У том смислу, у циљу заштите живота и здравља становништва, неопходно је стриктно поштовати урбанистичке и друге услове и нормативе, дефинисане низом законских и подзаконских аката.

При избору трасе, пројектовању и изградњи гасовода, мора се осигурати безбедан и поуздан рад гасовода, као и заштита људи и имовине, тј. спречити могућност штетних утицаја околине на гасовод и гасовода на околину.

3.2.8. Мере заштите од ванредних ситуација

У поступку стратешке процене, која је вршена паралелно са израдом Просторног плана, прибављени су услови и подаци који се односе на постројења односно комплексе у оквиру којих се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама једнаким или већим од количина наведених у Правилнику о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/10).

На основу доступних података надлежног министарства које води Регистар постројења и утврђује севесо оператере и постројења/комплексе, чије активности могу изазвати хемијско удес, утврђено је да се у обухвату Просторног плана не налазе севесо постројења/комплекси.

Постоје два севесо комплекса нижег реда у обухвату ширег посматрања подручја посебне намене али зоне негативних утицаја не дотичу обухват посебне намене, због удаљености самих комплекса од коридора гасовода. Под зоном угроженом ефектима хемијских удеса сматра се зона од 1000 m од локације удеса.

Тиме се ови комплекси (Складиште вештачких ђубрива „Агриум” д.о.о. у Сремској Митровици и Термоелектрана - топлана Сремска Митровица у Сремској Митровици) не разматрају као угрожавајући фактор по дистрибутивни гасовод, нити се разматра евентуални удружени утицај евентуалних акцидената на предметном гасоводу и пратећим надземним објектима и евентуалних акцидената у наведеним комплексима.

Правилником о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar је прописано да подземно полагање гасовода није дозвољено у кругу опасног дела погона у којима се користе, прерађују и складиште експлозивне материје, а који су ближе уређени посебним прописима којима је уређена област експлозивних материја.

Могуће удесне ситуације у оквиру посебне намене односе се на потенцијално неочекивано цурење гаса, услед квара на опреми и уређајима или оштећења ценовода, као и пожар и експлозија.

У контексту детекције хаваријског цурења гаса обавезно је уградити опрему која је у функцији регистровања хаварије и блокаде одређеног дела гасовода. Обавезно је по хитном поступку отклонити квар као и евентуалне последице. Наведено се не односи на контролисано испуштање гаса при ремонту, чишћењу и испитивању гасовода током редовног технолошког процеса.

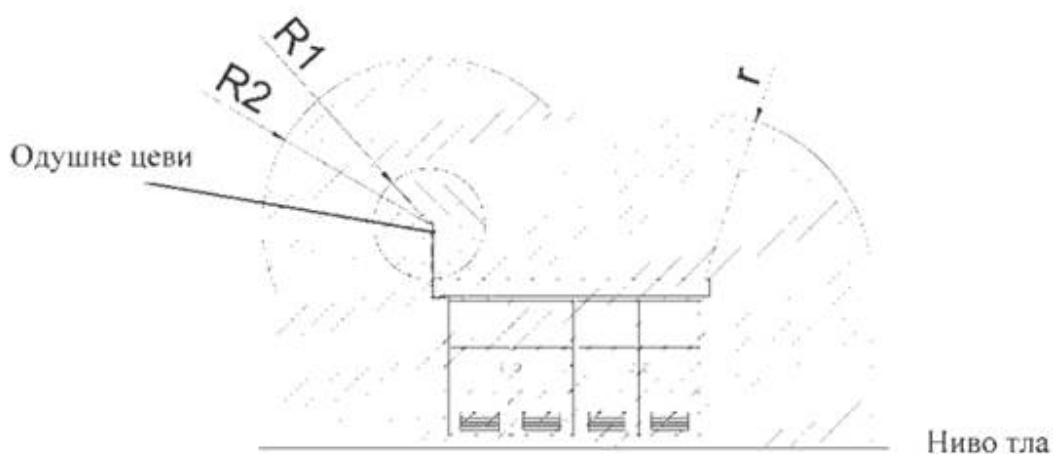
Настанак пожара и експлозије очекиван је у случају хаваријских оштећења на надземним инсталацијама гасовода, чији обим зависи од величине облака гаса у тренутку паљења, начина паљења облака гаса, тренутних временских прилика, као и руже ветрова. Највећу опасност представља по особе које се могу наћи у близини, док је по околну средину она локалног карактера. Мере противпожарне заштите обавезно је детаљно обрадити у оквиру техничке документације, односно Главним пројектом заштите од пожара, којим треба предвидети превентивне мере, реаговање у случају појаве пожара и експлозије, као и детаљне мере санације.

Изградња објеката, извођење радова, односно обављање редовних активности у оквиру експлоатације гасовода мора бити у складу са техничком документацијом, уз поштовање важећих законских, техничких норматива и стандарда прописаних за ту врсту објекта, као и у складу са условима и мерама које су утврдили други овлашћени органи и организације.

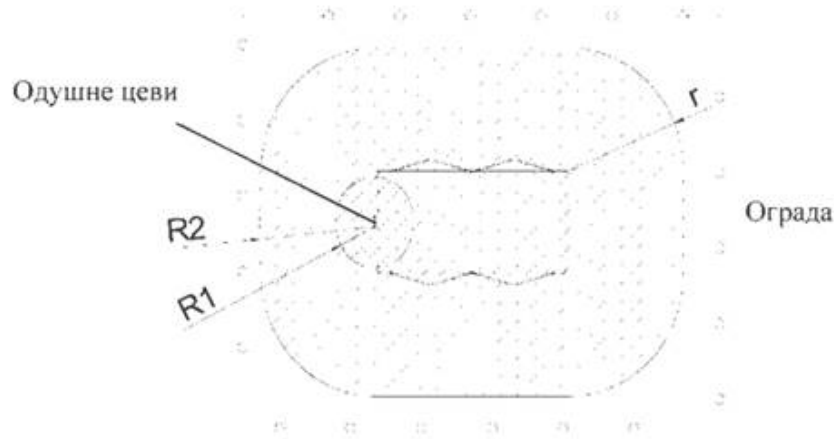
Према учесталости појављивања и трајању експлозивне атмосфере угрожени простори класификовани су у зоне опасности, и то:

- зона опасности од експлозије 0 (објекат);
- зона опасности од експлозије 1;
- зона опасности од експлозије 2.

Зоне опасности од експлозије одређују се за објекте који су саставни део гасовода.

Слика 1. MPC предњи изглед-капацитет станице > 160 м³/h

Слика 2. MPC основа-капацитет станице > 160 m³/h

Табела 13. MPC - вредности R1, R2 и r

Капацитет мерно регулационе станице m ³ /h	MOP на улазу		
	10 bar < MOP ≤ 16 bar		
	R1	R2	r
od 161 do 6000	(m)	(m)	(m)
	1	3	2

У зонама опасности не смеју се налазити материје и уређаји који могу проузроковати пожар или омогућити његово ширење. Потребно је видно обележити заштитне зоне постављањем табли за забрану и упозорења. Потребно је вршити редовну контролу сигурносне опреме и свих инсталација од стране запосленог особља, као и израдити План заштите од пожара.

У зонама опасности, забрањено је:

- радити са отвореним пламеном;
- уносити прибор за пушење;
- радити са алатом и уређајима који могу, при употреби, изазвати варницу;
- присуство возила која при раду погонског уређаја могу изазвати варницу;
- коришћење електричних уређаја који нису у складу са прописом о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама;
- одлагање запаљивих материјала;
- држање материјала који су подложни самозапаљивању.

Извођење електричних, неелектричних инсталација и заштитних система у зонама опасности од експлозије врши се у складу са прописима и стандардима којима је уређена безбедност од пожара и експлозија у потенцијално експлозивним атмосферама.

У случају пожара на коридору гасовода треба пустити да гас из перфорираног дела гасовода потпуно изгори, пошто је сигуније контролисати гасни пожар од неконтролисаног цурења гаса.

Санација подразумева ремонт оштећеног дела гасовода и уклањање оштећених објеката и растиња, реконструкцију свих инсталација страдалих у удесу и успостављање безбедног наставка рада система.

Гасовод пројектовати тако да током изградње, испитивања, одржавања и коришћења може да поред сила изазваних унутрашњим притиском издржи и дејства других предвидивих сила које су изазване:

- уградњом анкера или укопавањем гасовода, друмским и железничким саобраћајем и оптерећењима која настају код постављања гасовода и његовог испитивања на притисак;
- тежинским оптерећењем током хидростатичког испитивања;
- повезивањем одвојака;
- повезивањем компоненти које нису под притиском;
- испливавањем гасовода;
- другим подземним објектима;
- поплавама, ледом, снегом, ветром;
- вертикалним померањем услед мраза;
- слегањем тла и слегањем услед рудничких активности;
- клизиштима;
- ерозијом тла;
- високим сеизмичким ризицима;
- накнадним насипањем терена, насипима и сл.;
- надземним деоницама гасовода.

При прелазу гасовода преко већих нагиба терена мора се израдити посебан прорачун свих сила које делују на цевовод и, по потреби, предвидети анкерисање цевовода, а при пролазу кроз клизишта мора се, на основу геолошког испитивања земљишта, извршити санација клизишта и израдити детаљан пројекат уградње цевовода.

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на могуће природне и друге појаве које могу да угрозе здравље и животе људи или да проузрокују штету већег обима на простору у обухвату Просторног плана, као и прописивање мера заштите за спречавање елементарних непогода или ублажавање њиховог дејства. Законом о ванредним ситуацијама установљене су обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама. Општи принципи управљања ризиком од елементарних непогода и технолошких удеса односе се на: планирање и имплементацију превентивних мера заштите; приправност и правовремено реаговање и санирање последица.

Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, ветрова, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град) и пожара.

Мере заштите од *земљотреса* су правилан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, као и строго поштовање и примена важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју (за земљотрес јачине VII и VII-VIII степени према ЕМС-98).

Основне мере заштите од *ветра* су дендролошке мере које подразумевају формирање одговарајућих ветрозаштитних појасева уз саобраћајнице и канале.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбеђује се извођењем громобранске инсталације у складу са одговарајућом законском регулативом.

Заштита од *града* се обезбеђује лансирним (противградним) станицама станицама са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. Према подацима Републичког хидрометеоролошког завода Србије изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице Сектора одбране од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења ове институције. На предметном подручју не налази се ни једна лансирна станица са припадајућом заштитном зоном.

Мере заштите од *пожара* обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија и др). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

Уређење простора од интереса за одбрану земље

Добијени услови и захтеви од Министарства одбране, а који се односе на просторна решења у обухвату Просторног плана (утврђене зоне просторне заштите, тј. ограничења у погледу изградње), уграђени су у овај Просторни план.

Зоне заштите које су утврђене су: зона ограничене и зона контролисане изградње.

За изградњу надземних објеката у поменути зонама, неопходна је сагласност Министарства одбране.

Заштита становништва и материјалних добара (планирање и коришћење склоништа и других заштитних објеката) дефинисани су Законом о ванредним ситуацијама.

Према условима добијеним од Центра за разминурање, на траси којом пролази дистрибутивни гасовод, нису евидентирани површине као системски загађене неексплодираним убојитим средствима, односно, загађене минама, касетном муницијом или разбацаним неексплодираним убојитим средствима из војних складишта муниције из периода НАТО бомбардовања 1999. године.

Полазећи од чињенице да је територија Републике Србије била поприште два Светска рата и НАТО бомбардовања 1999. године, приликом извођења земљаних радова обавезна је израда процене ризика на могуће постојање неексплодираних убојитих средстава, сагласно позитивним прописима који се односе на безбедност и здравље на раду.

Према Правилнику о заштити на раду при извођењу грађевинских радова („Службени гласник РС“, број 53/97), када се земљани радови изводе на старим ратним поприштима, пре почетка радова проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

У складу са прописима који се односе на безбедност и здравље на раду, на простору обухваћеним Просторним планом обавезна је претходна процена ризика на могуће постојање неексплодираних, убојитих средстава.

Имајући у виду горе наведено, потребно је да Центар за разминурање, сагласно својим законским овлашћењима и обавезама, изради пројекат за техничко извођење или разминурање трасе дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-Летенка, а све у циљу смањења ризика од неексплодираних средстава заосталих од претходних ратова.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Овим Просторним планом дефинисани су уређење, коришћење и заштита подручја посебне намене дистрибутивног гасовода Ривица – Јазак – „Летенка“ са елементима детаљне регулације, које је обавезно уградити приликом израде просторних и урбанистичких планова у обухвату овог Просторног плана. Основна намена и решења која се односе на подручје посебне намене, дефинисана овим Просторним планом, не могу се мењати плановима нижег хијерархијског нивоа.

У подручју обухвата овог Просторног плана (појас ширине 200 m лево и десно од осе гасовода) утврђеним овим Просторним планом, примењују се важећи плански документи (просторни планови подручја посебне намене, просторни планови јединица локалне самоуправе и урбанистички планови) у деловима који нису у супротности са режимима коришћења, уређења и заштите коридора дистрибутивног гасовода, дефинисаним овим Просторним планом. Важећи планови, као и израда нових планских докумената нижег хијерархијског нивоа ускладиће се са овим Просторним планом.

Смернице за спровођење Просторног плана односе се на обухват Просторног плана. Спровођење Просторног плана реализује се кроз:

- директну примену Просторног плана и
- спровођење на основу важећих просторних и урбанистичких планова.

Директно спровођење Просторног плана се примењује на трасу планираног дистрибутивног гасовода, објекте (мерно регулационе станице и мерна станица) и места укрштања коридора гасовода са саобраћајном инфраструктуром (пут и пруга), енергетском инфраструктуром (далековод), електронско комуникационом инфраструктуром, водопривредном инфраструктуром и водотоком.

Просторни план представља плански основ за издавање информације о локацији и локацијских услова у зони његове директне примене, на основу детаљне разраде и правила уређења, грађења и заштите за дистрибутивни гасовод Ривица – Јазак – „Летенка“, за пратеће објекте (МС „Ривица“, МРС „Јазак“, МРС „Мала Ремета“ и МР „Летенка“), као и приступне путеве у функцији дистрибутивног гасовода. Детаљан опис граница обухвата Просторног плана, радног појаса и појаса заштите, са пописом парцела је дат у тачки I/1. У случају неслагања бројева парцела из пописа са катастром непокретности, приликом спровођења, меродавна је ажурна копија плана оверена и издата од стране надлежне Службе за катастар непокретности.

Уколико у фази израде пројектне документације дође до потребе за изменом планиране трасе дистрибутивног гасовода или до промене положаја надземних објеката, измена се може извести унутар границе обухвата посебне намене, а уз поштовање правила за уређење, грађење и заштиту.

Према члану 16. Закона о стратешкој процени утицаја *„Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекти заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.“*

Просторни план не прописује обавезу израде планова нижег реда, што би била основа за разраду смерница за ниже хијерархијске нивое у поступку (стратешке) процене утицаја на животну средину. Нема основа за дефинисање смерница за израду стратешких процена планова нижег хијерархијског нивоа.

Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 114/2008) за постројења за гасификацију утврђена је обавеза израде студије процене утицаја на животну средину, а у складу са Листом I ове Уредбе.

Процена утицаја врши се за све пројекте који се планирају како на заштићеном природном добру тако и у заштићеној околини непокретних културних добара.

У складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09) и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, инвеститори су дужни да се обрате надлежном органу пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката.

Надлежни орган одлучује о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину, односно доноси решење о потреби израде или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја, како је прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о процени утицаја на животну средину прописан је Законом, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Успостављање ефикасног мониторинга је предуслов остваривања циљева Просторног плана у области заштите животне средине, односно циљева стратешке процене утицаја и представља један од од основних приоритета имплементације овог плана. Праћење стања животне средине уређено је законом и подзаконским актима.

Обавеза успостављања систематског мониторинга на простору Републике Србије дефинисана је *Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон и 43/11 - одлука УС и 14/2016)* и утврђена стратешким документима у области заштите животне средине (*Национални програм заштите животне средине, Национална стратегија одрживог развоја Републике Србије, Акциони план за спровођење Стратегије одрживог развоја и др.*).

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање основних чинилаца животне средине и утврђивање потреба за предузимањем додатних мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се мере заштите животне средине које су предложене у Просторном плану и Стратешкој процени могле успешно контролисати и пратити приликом имплементације Просторног плана. Основни циљ мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање основних чинилаца животне средине и утврђивање потреба за предузимањем додатних мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења.

2. ИНДИКАТОРИ И УСЛОВИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг животне средине се врши систематским мерењем и оцењивањем индикатора квалитета животне средине и загађења, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине.

Програм редовног и систематског праћења стања животне средине је неопходан како би се обезбедило да се мере предложене на основу процењених утицаја пројекта на животну средину, на одговарајући начин имплементирају и примене.

Овај програм укључује све превентивне мере, као и мере за ублажавање утицаја предвиђених проценом, са циљем да се избегну или минимизирају негативни ефекти и ублаже последице.

Мониторингом ће се контролисати утицај објекта система гасовода на различите компоненте природне средине, а истовремено ће се благовремено спречити или локализовати негативан утицај опасних природних и техногених – природних процеса заштите природе.

У складу са специфично различитим карактеристикама утицаја, експозицијом и потенцијалним последицама, праћење нежељених ефеката мониторинг ће се спроводити у две фазе: а) у фази изградње - утицаји грађевинских активности; б) у фази експлоатације гасног система.

А) Фаза изградње гасовода и пратећих објеката

Еколошким мониторингом треба обухватити следеће:

Квалитет ваздуха

Контрола квалитета ваздуха на градилишту и околини спроводи се са циљем да се региструју загађења у зони утицаја, концентрације издувних гасова насталих као последица рада грађевинске механизације и прашине од кретања возила, земљаних радова и на местима складиштења песка и осталих прашкастих материјала.

Стање-квалитет површинских вода и наслага на дну

Пре почетка радова утврдити нулто стање уобичајене замућености воде на локалитету преласка односно подводних радова у воденим токовима и утврдити граница толеранције замућености која неће имати значајније последице по водене системе. Мониторинг ће се спроводити док трају радови и уколико замућеност пређе границе толеранције потребно је предузети корективне мере.

Уобичајена је пракса да учесталост мерења буде већа у почетку радова на обали и у води. Како концентрације замућености буду опадале може се смањити фреквенција мониторинга.

Контрола загађења земљишта и подземних вода

Спроводи се перманентно мерења превенције које се односе на рутинске контроле провере исправности грађевинских машина и места на којима се врши претакање горива или ремонт машина и привремено складиштење отпада.

Евакуација употрбљених вода

Рутински надзор над третманом отпадних вода од боравка људи на градилишту. Такође, пре упуштања у реципијент, потребно је спровести мониторинг квалитета веће количине воде која бити се евентуално употребила за хидрауличко тестирање цеви.

Евакуација отпада

Надзор над правилним управљањем и евакуацијом отпада који настаје на градилишту.

Стање флоре и фауне

Праћење стања биљног покривача као и животињског света врши се у циљу процене утицаја грађевинских радова и предузимања одговарајућих мера како би се ти утицаји ублажили.

На основу претходно извршених теренских истраживања, у перманентном надзору спроводити по потреби корективне мере заштите, под надзором надлежне институције.

Бука

Бука се очекује услед кретања тешке грађевинске механизације, па је у деловима где траса гасовода пролази кроз насеље потребно вршити мониторинг.

Б) Фаза експлоатације гасовода

У фази експлоатације дистрибутивног гасног система праћење стања одвија се преко: техничко-технолошког мониторинга и еколошког мониторинга.

1) Техничко-технолошки мониторинг се спроводи са задатком да обезбеди строгу контролу спровођења прописаних процедура и режима рада свих сегмената у систему, како би се обезбедило да систем функционише по пројектованом и предвиђеном технолошком процесу. У том смислу потребно је:

- Спровођење редовне контроле и подешавање инструманата и опреме, сервисирање и одржавање инсталација, инструмената и електроопреме.
- Контролу сигурносне опреме и свих инсталација редовно треба да спроводе лица оспособљена за ове послове.
- Успостављањем система аутоматике, регулације, даљинског управљања, контроле и дојаве вршиће се надзор и управљање процесом дистрибуције природног гаса.
- Мониторингом свих добијених параметара спречава се непланско истицање, односно губитак гаса и могућност појаве удесне ситуације. На тај начин се врши превенција негативних утицаја које би експлоатација гасовода могла имати.
- Константном активном антикорозивном заштитом (катодном заштитом) подземних делова гасовода спречава се појава корозије и, услед тога, неконтролисано истицање гаса. За исправан рад система катодне заштите неопходно је његово стално одржавање и контрола. Обављају их запослени обучени и задужени за контролу стања катодне заштите.
- Редовним обилазком трасе гасовода пешке контролишу се визуелне карактеристике предела (кондиција и врста растиња на траси, да ли постоји било какав отпад који би могао угрожавати гасовод и др.) и детектором се испитује да ли има цурења гаса на траси и из надземних инсталација. Обилазак трасе и детекцију цурења гаса обавља једном годишње лице обучено за овај посао.
- Чишћење гасовода, као и снимање оштећења гасовода се спроводи према потреби магнетним интелигентним уређајем високе резолуције, тзв. интелигентним крацером. Уређај је опремљен инструментима и електроником, пролази кроз цев са протоком гаса и „снима“ стање зидова цеви. Проласком кроз цевовод региструје дебљину цеви, недостатке, пукотине, деформације и промене положаја цеви.
- На основу података који се читавају са крацера, превенира се појава неконтролисаног истицања гаса, стварања потенцијално удесне ситуације која би могла негативно утицати на животну средину и безбедност људи.
- Техничко-технолошки и безбедносни мониторинг се посебно обрађује у обавезном делу техничке документације, која се односи на мере сигурности испоруке гаса.

2) У смислу еколошког мониторинга потребно је вршити:

- Мерења квалитета отпадних гасова надземних објеката гасоводног система спроводити према Уредби о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, бр. 6/16), а у циљу праћења концентрације и ефеката испуштених гасова на околину у зони утицаја. Мерења вршити једном годишње узорковањем димних гасова из димњака.
- Контролу квалитета површинских и подземних вода вршити на деловима где површинске воде могу бити реципијент пречишћених отпадних вода које настају боравком запослених на објекту.
- Контролу квалитета земљишта вршити на локацијама у непосредној близини гасовода као и у зонама надземних пратећих објеката, са циљем провере могућег загађења земљишта, односно ради утврђивања цурења природног гаса.
- Током експлоатационог периода вршити праћење стања геолошких структура дуж

трасе гасовода као и на пратећим објектима са циљем да се на време уоче промене и настанак опасних геолошких процеса који би могли угрозити стабилност и безбедност система гасовода.

- Повремене визуелне контроле стања биљног покривача на траси гасовода (сушење или промена боје у одређеној зони), у циљу регистровања евентуалног хаваријског исцуривања гаса на непредвиђеним местима. Контроле стања биљног покривача врше се и у зони утицаја регулационих станица са циљем да се прате ефекти повремених технолошког испуштања гаса на биљни свет као и на животињски свет везан за карактеристичан биљни покривач.
- Програмом мониторинга обухватити и анализу евентуалног мигрирања фауне.
- Повремено мерити ниво интензитета буке који се јавља ређе само приликом технолошког испуштања гаса под високим притиском.

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација, ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са Законом.

Обавезе загађивача

У контексту мониторинга загађивача, Законом су прописане обавезе оператера постројења, односно комплекса који представља извор емисије и загађивања животне средине, да преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;

2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

Санација и ремедијација

Правно и физичко лице које деградира животну средину дужно је да изврши ремедијацију или на други начин санира деградирану животну средину, у складу са пројектима санације и ремедијације, на које сагласност даје надлежно министарство.

Законски оквир

Мониторинг квалитета параметара животне средине дефинисан је следећим правним актима:

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др.закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10)
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др.закон, 54/96, 101/05-др. закон - одредбе чл. 81. до 96.);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 6/16);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС”, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС”, број 88/10);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ”, бр. 42/98 и 44/99);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник РС”, број 31/82);

- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Службени гласник СРС“, бр. 47/83, 13/84-исправка, 46/91-др. пропис);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 23/94);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилник о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС“, број 72/10).

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају појаве неочекиваних негативних утицаја, у смислу ванредних ситуација и могућих удеса, неопходно је поступати у складу са важећом законском регулативом.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у фази изградње и током редовног рада система гасовода) се морају спречити доследним спровођењем урбанистичких и техничких мера заштите, мера за спречавање и отклањање насталих узрока, мера за санацију последица и успостављање мониторинга животне средине.

За предметни Просторни план, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу безбедне реализације планираних намена простора. У наведеном процесу утврђено је да постоји вероватноћа појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, те је прописан и начин поступања у случају таквих појава.

У случају непланираног загађења животне средине неопходно је да се без одлагања предузму мере ради смањења штете у животној средини или уклањања даљих ризика, опасности и штете у животној средини. У ове мере спадају превентивне мере заштите и мере приправности и одговорности на удес.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинисани су основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени.

Стратешка процена је инструмент којим се врши анализа планског документа, као и осталих расположивих просторних података (статистички и други подаци), добијених за потребе израде Просторног плана и Стратешке процене, као и валоризацијом постојећег стања на терену.

Сва планска решења и мере заштите биле су предмет анализе у оквиру стратешке процене, у контексту синтезне процене њихових утицаја и интеракције са утицајима из окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину. На основу утврђених валидних параметара формулисана су адекватне превентивне и санационе мере заштите животне средине, чијом ће се применом обезбедити концепт одрживог развоја предметног простора и ширег подручја.

Сама методологија стратешке процене се базира на одредбама Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Просторног плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. Утврђивање полазне основе стратешке процене, што обухвата: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљеве и метод рада, правног, планског и документационог основа;
2. Анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, кроз анализу природних услова (квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком итд);
3. Процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. Формулисање предлога мера за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Просторног плана, мера за унапређење стања животне средине, мера за праћење стања животне средине, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности, те изискује посебан приступ у поступку интегралног планирања заштите и очувања квалитетне животне средине. Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања, представља недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату предметног Просторног плана.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У току израде Стратешке процене, поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, обрађивач се сусрео и са проблемом веома скромног информационог система о животној средини, као и са непостојањем Програма праћења стања параметара животне средине, на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине на подручју у обухвату Просторног плана.

Такође, за предметно подручје није формиран локални регистар извора загађивања. Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену, највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде планског документа.

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу Правилника, што се одражава на квалитет стратешких процена које прате процедуру израде и доношења планске документације.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Просторног плана и да на предметном простору и у ширем окружењу не постоји континуитет у мониторингу животне средине.

Тешкоћа при изради стратешке процене утицаја на животну средину огледа се и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину у односу на стратешке процене утицаја планских докумената на животну средину.

Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у претерану квантификацију, да је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, да је нагласак, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

У процесу одлучивања током израде материјала за рани јавни увид, а потом и Нацрта просторног плана била је укључена Влада АП Војводине, кроз учешће ресорних секретаријата, јавних предузећа и стручних органа и организација, те локалних самоуправа чија је територија у обухвату Просторног плана, у циљу усклађивања циљева и захтева за предметни простор. Активности које су спроведене током израде Просторног плана, чију је израду паралелно пратила Стратешка процена, приказане су прегледно у поглављу *Резултати претходних консултација са надлежним органима и организацијама*.

Стратешка процена утицаја интегрисана је као процес у све фазе израде Просторног плана, чиме је било омогућено правовремено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде предметног планског документа (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења), у циљу спречавања или ограничавања негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природне вредности, заштићена природна и културна добра и друге створене вредности.

Сходно одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину омогућено је учешће заинтересованих органа и организација у току израде Извештаја о стратешкој процени, кроз излагање на јавни увид заједно са планским документом.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај о стратешкој процени се организује, по правилу у оквиру излагања Просторног плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом о планирању и изградњи и Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Такође, орган надлежан за припрему планског документа доставља на мишљење извештај о стратешкој процени органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама. Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проблематика заштите животне средине разматрана је у оквиру планског документа, али и у оквиру Стратешке процене. Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане у оквиру Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину којим се дефинише садржина Извештаја о стратешкој процени.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, било је потребно сагледати постојеће стање животне средине и предвиђена планска решења.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација планских решења обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином. Побољшање животног стандарда локалног становништва и осталих корисника простора и услуга, биће омогућен одрживим просторним развојем енергетске инфраструктуре, односно изградњом планираног гасовода, чиме ће бити омогућено коришћење еколошки прихватљивог извора енергије - природног гаса, уз постизање економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости.

Током израде Просторног плана и стратешке процене усаглашавана су решења, ублажени или отклоњени конфликти планираних намена и постојећег стања у простору, дефинисане мере заштите у Просторном плану, чијом ће се применом потенцијално негативни утицаји елиминисати или смањити на минималну меру.

Планирани мониторинг животне средине омогућиће контролу утицаја Просторног плана на животну средину. Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Просторног плана, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату овог Просторног плана.

Мере заштите дате овим Извештајем обавезан су елемент квалитетног управљања животном средином и представљају минимум обавеза за све субјекте чије ће активности имати утицаја на локалном нивоу, али и ширем подручју, усмеравајући планирање и уређење простора, као и коришћење и заштиту природних ресурса и вредности, обезбеђујући оптималне услове за живот и рад људи, заснованих на начелу одрживог развоја.

Стратешка процена предметног Просторног плана у одређеним сегментима има карактер општости што је проузроковано непостојањем релевантних квантификованих података о квалитету животне средине (квалитет ваздуха, земљишта и воде), уско везаних за поједине локалитете трасе гасовода.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину је завршни документ поступка стратешке процене и представља саставни део Просторног плана. У циљу ефикаснијег поступка и поједностављивања поступка укључивања јавности, Извештај се припрема истовремено у току израде Просторног плана, те се ова два документа упоредо излажу на јавни увид, и упућују у поступак разматрања и доношења.

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

